

Mia Kellberg-Hakala

Muuntuvien asuntojen kerrostalokortteli Kyrkösjärvelle

Diplomityö

Tarkastaja professori Markku Hedman
11.5.2010

DIPLOMITYÖTIIVISTELMÄ

Tekijä	Opisk.nro	Palautuspvm.
Mia Kellberg-Hakala	167639	11.05.2010

Diplomityön nimi

Muuntuvien asuntojen kerrostalokortteli Kyrkösjärvelle

Tarkastaja

Professori Markku Hedman

Tiivistelmä

Diplomityöni perustuu asuntomallini mahdollisuuksien tutkimiseen suunnittelun keinoin. Tehtävänä on kerrostalokorttelin suunnittelu Seinäjoelle Kyrkösjärven itärannalle. Kehitetyn asuntotypologian pohjana ovat muuntelumahdollisuudet elinkaaren aikana erilaisten asukkaiden tarpeiden mukaan. Asunnon tavoite on luoda tilallisesti joustavat puitteet, joihin asukas voi muovata itselleen sopivan elinympäristön, kodin. Monimuotoiset yhteistilat laajentavat asukkaiden elinpiiriä ja luovat yhteisölliset puitteet asua.

Asunto koostuu kolmesta osasta, joilla on omat käyttötarkoituksensa.. Asunnon päätila on avoin yhtenäinen lämpiasunnon ulottuva keskiosa, suurtupa, johon muut tilat, sivuosa ja viherhuone, liittyvät ja avautuvat. Sivuosaan sijoittuvat esimerkiksi keittiö, pesuhuone ja makuutilat.

THESIS ABSTRACT

Author

Student number

Date.

Mia Kellberg-Hakala

167639

11.05.2010

Subject

Housing of modular apartments in Kyrkösjärvi

Advisor

Professor Markku Hedman

Abstract

The master's thesis examines the possibilities of the housing typology that I have developed through the design. The goal is to design a residential quarter to the east coast of lake Kyrkösjärvi in Seinäjoki. The developed housing typology is based on the idea of varying possibilities of the apartments among the lifelong requirements of the different occupants. The goal is to create flexible spaces, that the occupant can transform into a pleasant home environment. Varied common spaces expand the dwelling of the occupants and create possibilities for co-housing.

The apartment is divided into three parts each with different purpose. The main part is an open space through the apartment. Other spaces, side spaces and green rooms, are connected and open up to the main space. For instance, the kitchen, bathroom and bedrooms are situated in the side space.

Alkusanat

Tämä diplomityö on tehty Tampereen teknillisen yliopiston Arkkitehtuurin laitokselle. Suunnittelutyö on henkilökohtainen tutkimusprosessi ideoimastani asuntotyypistä.

Työni ohjaajana on toiminut professori Markku Hedman. Häntä kiitän lämpimästi asiantuntevasta ohjauksesta ja kannustuksesta diplomityötä tehdessäni.

Haluan kiittää opintojeni aikaisesta kannustuksesta vanhempiani. Suuri kiitos tuesta ja voimasta läheiset ympärilläni, ystävät ja sukulaiset. Erityisen rakkaat kiitokset tuesta, ymmärtämisestä, kannustamisesta ja jaksamisesta aviomiehelleni Santulle, olet aarre, sekä ainaisesta ilosta ja lohdutuksesta Tyynelle.

Seinäjoella 9.5.2010

Mia Kellberg-Hakala

SISÄLLYS

SISÄLLYS.....	5
1. Johdanto.....	6
2. Suunnittelutyön lähtökohdat	7
2.1. Suunnittelualue.....	7
2.2. Tontti.....	9
2.3. Ideakilpailu alueelle	10
2.4. Alueen kaavatilanne	11
3. Ajatukset taustalla – suunnittelutavoitteet	12
3.1. Elinkaariasuminen – muuntojoustava asuminen.....	12
3.2. Yhteisöllisyys – perheen sisällä ja korttelissa	13
3.2.1. Yhteisöllisyys perheen ja asunnon tasolla	13
3.2.2. Kylä – kyläyhteisö – yhteisöllisyys kerrostaloasumisessa	14
3.2.3. Maalaispiha – elintilan laajentuminen – yhteistilojen mahdollisuudet	15
3.3. Suunnittelun tavoite.....	15
4. Suunnitelma.....	17
4.1. Arkkitehtuuri	17
4.2. Piharakenne	17
4.3. Asunnon typologia. tilasuunnittelu.....	18
4.4. Asuntotyypit.....	20
4.5. Yhteistilat	21
4.6. Liike-, palvelu- ja toimistotilat	23
4.7. Jätteenkeräys- ja kierrätyspisteet.....	23
4.8. Autopaikoitus	24
5. Laajuustiedot	25
6. Päätelmät	26
Lähteet:.....	28
Liitteet:	28

1. JOHDANTO

Diplomityöni aiheeksi muodostui itselleni uudenlaisen tilallisen asutuskonseptin pohjalta tehtävä kerrostalon suunnittelu. Asuntosuunnittelussa tavoitteenani on luoda asukkaalle erilaisiin tarpeisiin muuntuva elinkaariasunto, asunto joka luo puitteet, johon asukas rakentaa omanlaisensa kodin. Tavoitteena oli mahdollistaa muunneltavuus asunnon sisällä sekä mahdollistaa sen laajentaminen vierekkäisiin tai ala- ja yläpuoleisiin asuntoihin tai niiden osiin sekä kerroskohtaisiin yhteistiloihin.

Asuntojen suunnittelun, asuntomallin idean lähtökohtana on keväällä 2009 Asuntosuunnittelu 2 – kurssilla luomani asuntopohja. Kurssin aiheena oli monikulttuurinen kotoutumiskeskus, jolloin asukkaiden tarpeet vaihtelevat erilaisten kulttuuritaustojen ja eri elämäntilanteiden mukaan. Asunnon piti siis olla monenlaisiin asumistarpeisiin sopeutuva, muuntautua eri tavoin elinkaarensa aikana. Sain ajatuksen tilallisesti itselleni uudenlaisesta asuntotyypistä ja halusin lähteä tutkimaan ja kehittämään sen mahdollisuuksia. Kurssilla käyttämäni idea on muuttunut, mutta taustalla on samoja ajatuksia.

Toisena lähtökohtana ovat yhteistilojen mahdollisuudet asuntorakentamisessa. Niiden ajanmukaiset mallit asuntorakentamisessa, jolloin yhteistilat tuovat asunnolle, asumiselle ja jokapäiväiselle elämälle lisäarvoa. Vuosia olen kaivannut muutosta tarjolla olevaan yksipuoliseen asunto- ja asumismalliin, ihmetellyt yhteisöllisyyttä tukevan asumismuodon harvinaisuutta. Loppu vuonna 2008 osallistuessani tutkielma- ja keskustelupohjaiseen Asuntosuunnittelu 3 – kurssille aiemmat ajatukseni vahvistuivat ja innostuin aiheesta ja sen mahdollisuuksista.

Diplomityössäni halusin käyttää näitä viime vuosina vahvistuneita ajatuksiani asuntosuunnittelun laaja-alaisista mahdollisuuksista vastapainona tämän hetkisellemelko yksipuoliselle kerrostalojen asuntorakentamiselle. En tokikaan ajattele, että koko asutuskannan tulisi muuttua tietynlaiseksi ja että suunnitelmani tilallinen ratkaisu olisi vastaus asuntojen kehitystarpeeseen vaan koen asuntosuunnittelun kiinnostavana ja tavoitteeni on avartaa ja kehittää ajatteluani asunnosta. Koen asuntosuunnittelun tulevaisuuden monipuolisena ja haastavana, jota pitäisi rohjeta lähestyä uusien ratkaisuin. Toivottavasti mitä enenevässä määrin tulevaisuudessa erilaisilla ihmisillä on mahdollisuus valita itselleen mielekäs asuinympäristö, asunto ja elämäntapa. Asunnon tulisi luoda joustavat puitteet erilaisille elämäntavoille ja elämänvaiheille.

Työlläni ei ole tilaajaa. Se on lähinnä henkilökohtainen tutkimusprosessi, jonka tavoite on viedä ajatuksiani suunnitelman avulla eteenpäin. Tavoitteeni on saada arvomaailmani ja näkemykseni suunnitteluuni tällä kertaa näillä lähtökohdilla sekä avartaa ajatusmaailmaani asuntosuunnittelun osalta pois totutusta kaavasta. Koen diplomityöprosessini olevan suunnittelun kautta toteutettu ajattelun välivaihe, asuntomallin testaus. En usko diplomityöni aikana saavani kehitystyötä loppuun vaan tämä on yksi vaihe ajatustyössäni asuntojen tilankäytön suhteen.

2. SUUNNITTELUTYÖN LÄHTÖKOHDAT

2.1. Suunnittelualue

Suunnittelualue sijaitsee kotikaupungissani Seinäjoella. Idean tontista, suunnittelualueesta sain Seinäjoen kaupungin yleiskaava-arkkitehti Martti Norjalta. Alue on tulossa kaavoitussuunnitteluun tulevana kesänä ja siten ajankohtainen. Alue on Seinäjoen kaupungin omistuksessa.

Suunnittelualueeni on noin kolmen kilometrin päässä kaupungin keskustasta etelään Huhtalan kaupunginosassa. Alue on Kyrkösjärven tekojärven koillisrannalla, järven pohjoisimman lahdenpoukaman rannalla. Suunnittelualueeni eteläpuolella on rakentamaton metsäalue. Koillisessa ja pohjoisessa alue rajautuu Seinäjoen keskussairaalan alueeseen, jonka laajennus on parhaillaan rakenteilla ja muovaa Kyrkösjärven pohjoisosaa.

Kyrkösjärvi on rakennettu vuonna 1970-luvulla Kyrönjoen tulvien säännöstelemiseksi.¹ Järven itäistä rantaa reunustaa patovalli. Vuonna 2009 on annettu uusi Patoturvallisuuslaki. Siinä padot luokitellaan kolmeen luokkaan murtumisen riskipotentiaalin perusteilla. Kyrkösjärvi kuuluu 1-luokkaan, jolloin pato murtuessaan on uhka ihmishengelle ja omaisuudelle. 1-luokan patoalueille tulee tehdä vahingonvaaraselvitys ja turvallisuussuunnitelma. Länsi-Suomen ympäristökeskuksen ja pelastusviranomaisten tekemän selvityksen perusteella Länsi-Suomen ympäristökeskus on kartoittanut Kyrkösjärven alueen patoturvallisuusriskit ja alueelle on tehty varautumissuunnitelmat.² Suunnittelualueeni ei ole riskialueella, jolloin asuinrakentaminen on mahdollista.³

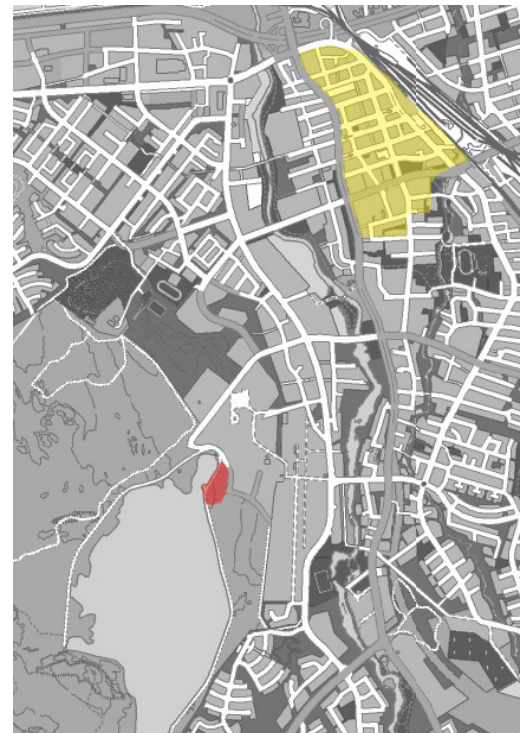
Suunnittelualueen kohdalla patovalli on noin kaksi metriä korkea valli, jonka vieressä kulkee huoltotie. Huoltotie ja suotovesien johtamiseen ja vesien määrän tarkkailuun vaadittava oja vaativat

Kuva 1: Ilmakuva pohjoisesta, nykytilanne

Kuva 2: Ilmakuva pohjoisesta, Sairaalan laajennus mallinnettuna

Kuva 3: Suunnittelualueen sijainti (punainen) Seinäjoen keskusta (keltainen)

¹ Seinäjoen kaupunki, 2006

² Eduskunta, 2009

³ Länsi-Suomen Ympäristökeskus, 2005

kymmenisen metriä tilaa eli suoja-alue ulottuu padon keskiviivasta noin kahdenkymmenen metrin päähän.⁴ Patovallin päälle ei saa rakentaa. Siihen voi tukeutua esimerkiksi laitur- ja kevyitä siltarakennelmia, jotka ovat helposti siirrettävissä ja purettavissa. Patovallille ei saa istuttaa myöskään puita.⁵

Järveä ympäröi pääosin rakentamaton havumetsä. Järven itärannalle, suunnittelualueesta etelämmäksi, on viime vuosina rakentunut pientalovaltainen asuinalue. Järven etelä päässä on turvevoimala. Järven länsipuoli on metsämaata ja siellä ovat kaupungin luontopolku, liikunta- ja retkeilymaastot. Järven pohjoisrannalla ovat uimaranta huoltorakennuksineen jaulkoliikunta-alue sekä sähkövoimalaitos. Voimalaitos sijaitsee kallioon louhitussa luolassa noin 50 metrin syvyydessä, jonka ansiosta maanpäällinen rakennusosa on pieni.

Suunnittelualueeni on Seinäjoen korkeimmalla alueella, 40 metriä Seinäjoen kaupunkikeskustaa korkeammalla. Näkymät voivat avautua järvelle, metsäluontoon, peltolakeudelle ja kaupunkiin. Alue on laakean Seinäjoen kannalta ainutlaatuinen mahdollisine monipuolisine näkymineen. Keskussairaalan massiivisten rakennusmassojen vuoksi Kyrkösjärven koilliskulmaan on suunniteltu mahdolliseksi korkeahkoa rakennuskantaa. Suunnittelualueeni eteläpuolelle tuleva asuinalue tulee olemaan matalampaa rakennuskantaa, pientaloja, rivitaloja ja pienkerrostaloja. Suunnittelualueeni jää keskussairaalan alueen, Kyrkösjärven ja tulevan asuinalueen kulmaukseen, jolloin sillä voi olla erityispiirteitä suhteessa tulevaan asuinalueeseen, mutta samalla se voi toimia yhdistävänä alueena sekä massoitteeltaan että toiminnoiltaan.

⁴ Seinäjoen kaupunki, 2006

⁵ Haastattelu, 2010

2.2. Tontti

Suunnittelualueeksi ajateltu tontti on kuviteltu. Tontilla maasto on melko tasaista. Kaakkoiskulmauksessa tontti on matalimmillaan. Maanpinta nousee vähitellen säteittäin tontin lounaskulmaan, joka on lähes patovallin korkeudella. Maa nousee eniten ja voimakkaimmin tontin eteläisimmässä osassa ja lounaiskulmassa.

Muualla maasto on pääosin kolmesta neljään metriä matalammalla kuin patovallin pinta.

Tontti on pääsääntöisesti mäntymetsää. Tontin korkeimmassa kohdassa on näkyvissä paljasta kalliopintaa. Patovalli sulkee täysin yhteyden järvelle, jonka takia tontilla liikkuessaan ei ole mitään tietoa järven läheisyydestä, ei äänimaailmasta, ei näkymistä, ei tunnelmasta. Tontti on kuin mikä tahansa kaunis metsätontti sairaalan ja sen työmaan läheisyydessä.

Kuva 4: Näkymä kyrkösjärven pohjoisimman lahden päästä, suunnittelualue vasemmalla

Kuva 5: Ylätasolla patovalli, alhaalla huoltotie, suunnittelualue oikealla

Kuva 6: Näkymä tontin kaakkoisosasta järvelle

Kuva 7: Näkymä tontin maanpinnan tasolta järvelle päin

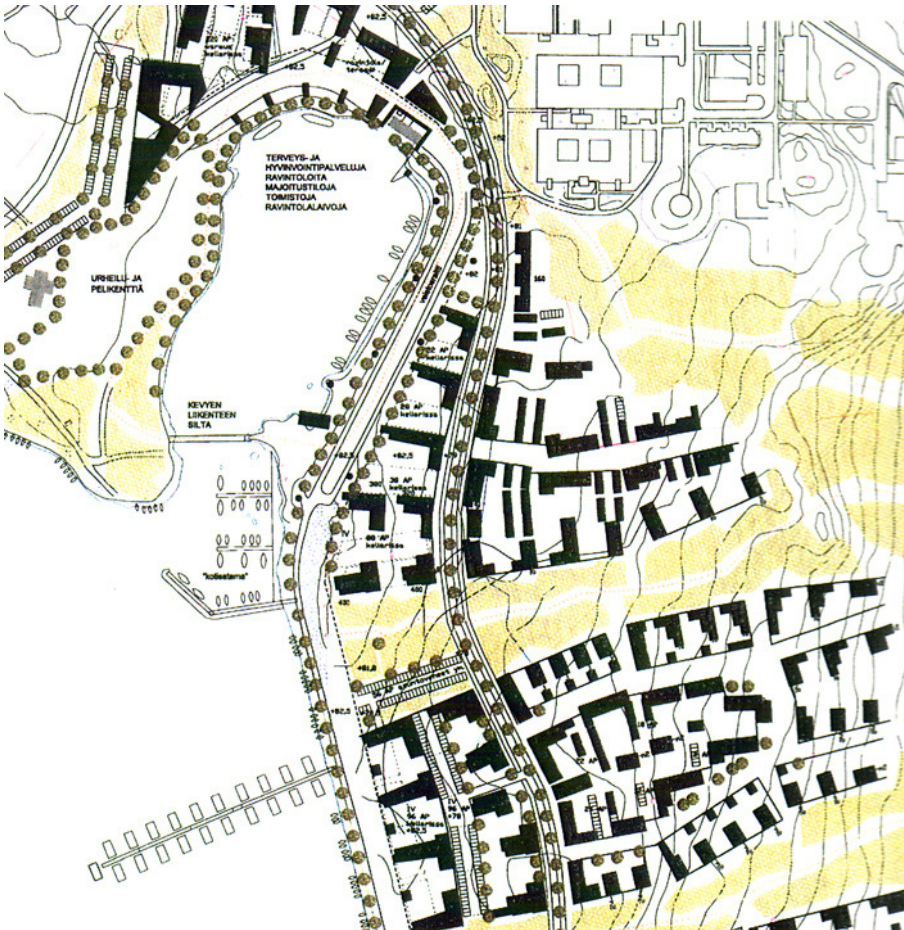

Kuva 8: Näkymä tontin sisäosasta

2.3. Ideakilpailu alueelle

Seinäjoen kaupunki järjesti vuonna 2005 - 2006 Tikkuvuoren pohjoispuolisen alueen ideakilpailun. Kilpailu oli kutsukilpailu, johon kutsuttiin kolme arkkitehtitoimistoa. Kilpailun suunnittelualue oli eteläisen Törnävän sairaala-alue ympäristöineen Kyrkösjärveltä Seinäjokeen saakka.⁶ Alue tulee olemaan Seinäjokeen asuntorakentamisen painopistealue tulevaisuudessa.⁷ Suunnittelualueeni on kilpailualueen luoteiskulmassa.

Ideakilpailun kaikissa ehdotuksissa suunnittelualueelle ehdotettiin tiivistä rakentamista. Seinäjokeen keskussairaalaan laajentumistarpeet ovat vaikuttaneet kilpailuajankohdan jälkeen alueen tilanteeseen ja lähtökohtana työlleni kilpailuehdotusten pohjoisosat eivät vastaa toteutunutta tilannetta. Suunnittelualueelle toteutunut tielinjaus on poikkeava kilpailutöiden ajatuksiin nähden, eivätkä kilpailun suunnitelmat sellaisenaan voineet toimia pohjana. Olen ottanut voittaneen työn linjaukset työni taustaksi, johon suunnittelualueeni sekä toteutuneet katulinjaukset on liitetty.

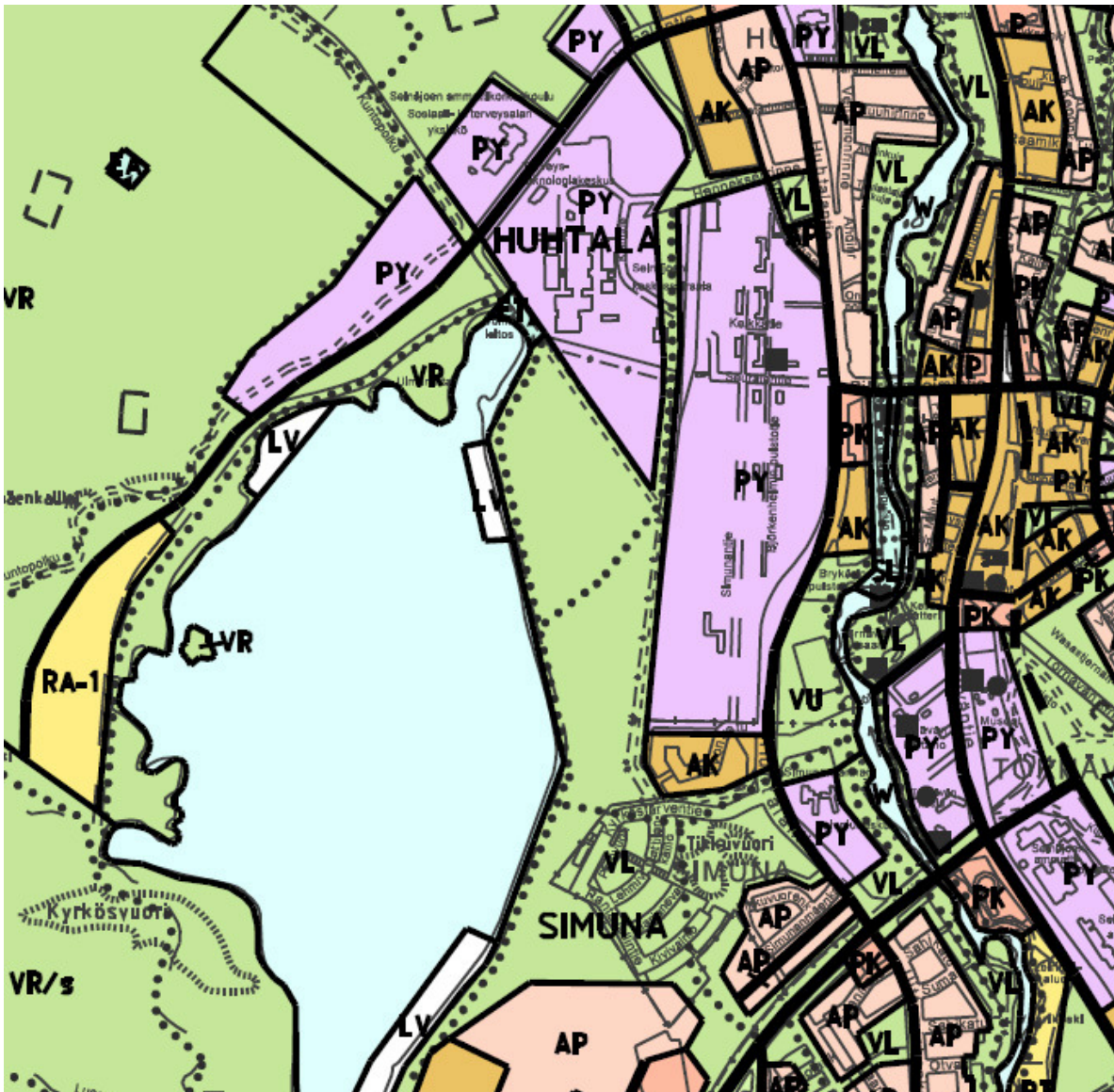
Kuva 9. Ideakilpailun voittaneen työn asemakuva

⁶ Seinäjokeen kaupunki, 2006

⁷ Seinäjokeen kaupunki, 2009

2.4. Alueen kaavatilanne

Alueella on voimassa oikeusvaikutteeton Seinäjoen yleiskaava 1994, jossa alue on merkitty lähivirkistysalueeksi.⁸ Alue on kuitenkin kaupungin tärkeimpiä laajenemisaalueita keskussairaalan kupeessa ja alueella on käynnistetty yleiskaavaselvityksiä uuden Kyrkösjärven osayleiskaavan laatimiseksi.⁹ Käytännössä asemakaavoitus on käynnistetty samanaikaisesti ja alueen asemakaava valmistunee ennen yleiskaavaa. Epävirallisessa yleiskaavaluonnoksessa alueella on kerrostalovaltaisen asuntoalueen varaus. Myös Kyrkösjärven itärannan ideakilpailun kaikki työt ehdottivat suunnittelualueelle samantapaista tiivistä rakentamista.

Kuva 10. Seinäjoen oikeusvaikutteeton yleiskaava, hyväksytty 24.10.1994

⁸ Seinäjoen kaupunki, 1994

⁹ Seinäjoen kaupunki, 2009

3. AJATUKSET TAUSTALLA – SUUNNITTELUTAVOITTEET

3.1. Elinkaariasuminen – muuntojoustava asuminen

Asuntorakentamisessa yhteydessä on puhuttu paljon elinkaariasumisesta. Tämä tarkoittaa sitä, että ei suunnitella asuntoja erikseen vanhoille, vammaisille tai lapsiperheille, vaan suunnitellaan ja rakennetaan asuntoja, jotka toimivat mahdollisimman monenlaisille asukkaille. Jokaisen asunnon pitäisi tukea ihmisen koko elämänsäkaarta, mahdollistaa omatoimisuus ja selviytyminen myös vanhenemisen ja toimintakyvyn huononemisen myötä. Asuintalot ovat kestohyödykkeitä ja siksi ne on suunniteltava pitkäaikaisiksi ja monenlaisille ihmisille soveltuviksi. Levónin mukaan asuntosuunnittelun lähtökohdaksi täytyy ottaa se tosiasia, että jokaisessa rakennettavassa asunnossa tulee asumaan erilaisia ja eri-ikäisiä ihmisiä.¹⁰ Elämänsäkaariasuminen ansiosta asuintalon, korttelin ja asuinalueen asukaskirjo on laaja ja erilaisista elämäntilanteista tulevat ihmiset voivat asua rinnakkain.

Elinkaariajattelu rakentamisessa on lähtökohtana hyvin laaja. Tässä suunnitelmassa onkin keskitytty lähinnä miettimään asuntotyyppien tilallista sopeutumista elinkaariasumiseen. Tavoitteena oli kehittää ideoimaani tilallista konseptia, luoda puitteet erilaisilla tavoilla elää, puitteet, joista asukas voi tehdä elämänsä sopivat.

Kerrostalojen asuntosuunnittelussa tilajako, tilojen käyttötarkoitukset ja yleensäkin asunnon pohja kokonaisuudessaan on vuosikymmeniä pysynyt samankaltaisena. Perhekokojen moninaisuus, erilaiset elämäntavat ja tarpeet sekä muutosmahdollisuudet elinkaaren aikana tulee huomioida asuntosuunnittelussa, myös kerrostaloasuntosuunnittelussa. Työssäni ja yleensäkin erilaisten ja eri-ikäisten ihmisten kanssa asumisesta keskusteltaessa on usein esille noussut ajatus, että asunto on usein vääränlainen ajatellen eri elämäntilanteita ja asumistarpeita. Silloin kun tilaa olisi tarvittu esimerkiksi lasten vuoksi enemmän, ei ole ollut taloudellisesti mahdollisuus hankkia suurempaa asuntoa. Kun lopulta on hankittu isompi asunto, pian lapset ovat muuttaneet pois lapsuudenkodistaan ja isokin osa asunnosta voi olla lähes käyttämättömänä. Muutossuunnittelun yhteydessä asiakkaan kanssa mietitään, mitä vaihtoehtoja asunnolle löytyy: jätetäänkö asunto tilallisesti ennalleen, vaikka tilat eivät nykyistä käyttöä palvelekaan, vai tehdäänkö suuriakin muutoksia ja muutetaan asunto vastaamaan asukkaan nykytarpeita vai pitäisikö jopa etsiä uusi asunto, joka vastaa sen hetkisiin tarpeisiin. Monet asunnot toimivat vain yhdellä suunnitellulla tavalla, joustamattomasti. Asunnon suljetut tietyille toiminnoille rajatut tilat eivät sopeudu uuteen tilanteeseen ja saattavat jäädä eri elämäntilanteissa lähes käyttämättömiksi tiloiksi. Yksi vaihtoehto olisi rakentaa muunneltavampaa asuntokantaa, jolloin asunto voisi vastata muuntuviin tarpeisiin muuntamalla. Tavoitteenani on ollut miettiä asuntoa juuri tilalliseen muuntuvuuden näkökulmasta siten, että se sopeutuu erilaisiin tarpeisiin. Asunnon tilallisen mallin pohjalla on ajatus luopua asunnon perinteisestä huoneiden kolmijaosta ja siirtyä tilallisiin vyöhykkeisiin, jotka asunnon sisällä luovat eri toiminnoille tarpeiden mukaiset tilallisesti ja henkisesti monimuotoiset ja avarat puitteet. Tilasuunnittelussa eri tilojen käyttö, tilaan suunnitellun toiminnan vaatima tila, tunnelma ja puitteet, luovat ääriä tilojen suunnittelulle. Asuntojen elinkaariajattelun kannalta

¹⁰ Levón, 2006

muunneltavuuden mahdollistaminen pohjautuu suunnitteluun ja suunnittelijan luomiin muuntomahdollisuuksiin rakennuksessa.

Tilallinen muuntojoustavuus on tavoitteena myös yhteistilojen suunnittelussa. Osa yhteistiloista on suunniteltu tiettyyn käyttöön, koska ne ovat erityistiloja erityisvaatimuksineen kuten esimerkiksi saunaosastot, uima-allasosasto ja kodinhoitohuoneet. Osa yhteistiloista voidaan suunnitella hyvin muuntautumiskykyisiksi, jolloin toiminnalle annetaan tilallinen kehys, jonne sijoittuva toiminta muovautuu asukkaiden tarpeiden mukaan. Tällaisia tiloja voivat olla esimerkiksi erilaiset paja-, oleskelu- ja kokoontumistilat.

Sekä asuntojen että yhteistilojen muuntojoustavuus on tärkeää, koska rakennuksen elinkaari on pitkä ja asukkaiden ja muuttuvan yhteiskunnan vaatimukset vaikuttavat tarpeisiin. Suunnittelun ideoinnin taustalla on pohdinta, mitkä tilat asunnossa voidaan suunnitella muunneltaviksi, lisättäviksi tai poistettaviksi ja miten ne vaikuttavat yhteistiloihin ja niiden tarpeisiin ja muuntojoustavuuteen. Muuntojoustavuuden lisääminen muuttaa kerrostalojen rakentamiskulttuuria, mutta myös kerrostalojen asumiskulttuuria.

Elinkaariasumiseen sopeutuvan suunnitelman tausta-ajatuksena on ollut myös asuinympäristöön liitettäviä vapaaehtoisia elämisen ja asumisen tukipalvelumuotoja ja niiden sijoittumista alueelle. Asumista ja elämistä tukevat palvelut lisäävät erilaisten ihmisten mahdollisuuksia elää yhteisössä ja tukevat jaksamista, vaikka vanhuus, sairaus, vammaisuus, toimintarajoitteisuus, työ, elämäntilanne tai mikä tahansa muuten vaikeuttaisi selviämistä omin avuin. palvelujen tarkoitus on tukea mielekästä asumista. Suunnittelualan läheisyyteen on rakentamassa tulevaisuudessa uusi asuntoalue, jolloin palveluille tulee olemaan tulevaisuudessa suurempi tarve. Myös läheinen keskussairaala, tutkimuskeskus ja ammattikorkeakoulun yksikkö lisäävät alueen palvelutarpeita.

3.2. Yhteisöllisyys – perheen sisällä ja korttelissa

Ihmisillä on tarve kuulua johonkin. Tarve olla osallisena, kokea kuuluvansa johonkin yhteisöön ja tulleen kuulluksi ja hyväksytyksi, on yhteisöllisyyttä. Yhteisöllisyys ja yhteisö luovat turvallisuudentunnetta. Turvallisuuden tunne tukee terveen itsetunnon kehittymistä, sillä turvallisessa, mielekkäässä ympäristössä voi kasvaa ja kehittyä omana itsenään, itsensä näköiseksi ihmiseksi. Yhteisöllisyys on voimavara, sillä yhteisöön kuuluminen tuo turvaverkkoja, ihmisiä, jotka välittävät. Yhteisöllisyyden saavuttaminen vaatii avarakatseisuutta ja ymmärrystä erilaisia ihmisiä ja elämäntapoja kohtaan, rohkeutta kohdata itsensä ja ympäröivät ihmiset ja tahtoa olla mukana yhtenä vaikuttamassa yhteisöön, toimintaan ja hyvinvointiin. Osana yhteisöä kunkin jäsenen on annettava itsestään. Yhteisöllisyydelle on olennaista, että yhteisön jäsenillä on sama päämäärä eli esimerkiksi mielekäs asuinympäristö. Yhteisöllinen asumistapa ei tokikaan ole kaikille mielekäs asumismuoto, mutta kiinnostava lähtökohta suunnittelulle.

3.2.1. Yhteisöllisyys perheen ja asunnon tasolla

Asuinympäristössä on eri yhteisötasoja. Yksilön näkökulmasta pienin ja läheisin yhteisö on oman asunnon yhteisö. Pääsääntöisesti asunnoissa kullekin toiminnalle on omat tilansa ja kullekin asukkaalle oma tilansa.

Asunnon sisällä asukkaat vetäytyvät omiin tiloihinsa ja asunnon yhteisön luonnollinen kanssakäyminen vähenee. Suunnittelijan kannalta on olennaista asunnon tilallisuuden miettiminen asunnon yhteisöä tukevaksi.

Asunnon yhteisön kannalta, yhteisöllisestä näkökulmasta, luonnollisen kohtaamisen ja yhdessä toimimisen tilan merkitys on suuri. Asunnon uudenlainen tilallinen ajattelu voisi tukea asuntoyhteisön vahvistumista. Asunnon tilallisuuden lähtökohtana on asukkaiden luonnollinen kohtaaminen arjessa, puitteiden luominen toimia yhdessä yhteisönä asukkaille omalla mielekkäällä tavalla. Taustalla on ajatus yhdestä suuresta tilasta, jossa eläminen tapahtuu. Tila viittaa ajatuksissani isovanhempieni maatilalle, tupaan, joka oli olemisen ja tekemisen keskipiste kooten eri sukupolvet yhteen. Tila luo puitteet ja asukkaat luovat kodin ja tavan elää puitteissa. Asuntotasolla asukkaille pitää myös luoda puitteet vetäytyä omaan rauhaan, puitteet luoda oma reviiri yksin olemiselle. Käytännössä vetäytymiseen, oman reviirin luomiseen vaadittava tila ei ole suuri, vaikkakin olennaisen tärkeä yksilön kannalta.

3.2.2. Kylä – kyläyhteisö – yhteisöllisyys kerrostaloasumisessa

Asunnosta seuraava yhteisön taso kerrostaloasumisessa voi olla kerroksen asuntojen asukkaiden yhteisö, eli lähinaapurusto. Porraskäytävä on seuraavaksi lähin yhteisötaso. Porraskäytävä voi olla jo suurehko erilaisten ihmisten yhteisö. Yhteisötasolla edetään edelleen koko talon kattavaan yhteisöön ja siitä edelleen suurempaan eli korttelin yhteisöön, asuinalueen kyläyhteisöön ja kuntaan. Joku yhteisötaso voi olla vahva toisen taas ollessa löyhä. Kerrostalon eri yhteisötasojen vahvistumista ja mahdollistumista voidaan tukea tilasuunnittelulla rakentamalla yhteistiloja eri kerroksiin ja porrashuoneisiin. Osa yhteistiloista voidaan suunnata pienemmälle yhteisölle, kuten esimerkiksi kerroksen asukkaiden yhteinen istumanurkkaus, tai suuremman yhteisön käyttöön. Yhteiskäyttöön tarkoitetut tilat voivat olla yleisessä vapaassa käytössä tai varattavissa asukkaan omaan käyttöön.

Suunnittelun lähtökohdaksi halusin ottaa yhteisöllisyyden tukemisen ja laajat yhteistilat, jotka tuovat lisäarvoa asunnolle monipuolisten mahdollisuuksien ansiosta. Yhteistilat ja niissä toimiminen, yhteisön jäseniin tutustuminen ja sitä kautta heistä välittäminen ja välittämisen vastavuoroisuus, yhdessä toimiminen omaksi ja yhteisön hyväksi lisäävät yhteisöllisyyttä. Tokikaan asuinyhteisön elämä ei ole näin auvoista vaan erilaisten ihmisten kanssakäymisessä tulee aina ristiriitoja. Yhteisöllisyyden mahdollisuuksien tuominen tuo asumiseen tekijän, joka on joillekin arvo. Mahdollisuus elää yhteisöllisessä asuinympäristössä on mielekäs vaihtoehto joillekin. Sen mahdollistaminen ja suunnittelullinen tutkiminen on kiinnostava ja mielekäs lähtökohta.

Yhteisöllinen elämäntapa ei tokikaan ole uusi keksintö. Näen yhteisöllisen asumistavan kerrostalossa lähinnä vanhan kyläasumiskulttuurin ja suvun eri sukupolvien välisen yhteisasumisen kaupunkirakentamiseen tuotuna muotona. Jo esihistoriallisella ajalla Suomessa talot ryhmittäivät pieniksi kyliksi.¹¹ Maaseudun kyläyhteisöt olivat vahvoja, kuten myös kaupunkien vanhojen kerrostalokorttelien

¹¹ Niiranen, 1981

yhteisöt. Kaupungistumisen ja lähiörakentamisen myötä yhteisölliset asuinympäristöt ovat vähentyneet. Monissa kulttuureissa yhteisöllinen asuminen on vallitseva asumismuoto.

3.2.3. Maalaispiha – elintilan laajentuminen – yhteistilojen mahdollisuudet

Korttelipiha-ajatuksen lähtökohtana on ollut idea maalaispihasta. Maalaistalossa elämä ei rajoitu asuinrakennuksen sisälle vaan pihapiiri rakennuksineen ja toimintamahdollisuuksineen laajentavat elintilaa ja elämänpiiriä. Myös vanhoissa kaupunkitaloissa pihapiirin ympärille rakennettiin rakennuksia eri toimintoja varten. Maalaistalossa parikymmentäkin rakennusta käsittävä piha ei ollut harvinainen. Pihapiiriin ja sen lähiympäristöön sijoitettiin aitoja, luhteja, kellari, talli, karjasuojat, keittokota, karjakeittiö, latoja, saunat, riihi, mylly, nuottakota, venevaja ja käymälä. Kaupunkipihojen talousrakennuksia olivat vielä 1800-luvulla karjasuojat, tallit, aitat, vajat, puuliiterit ja pakarit.¹² Tavoite oli luoda suunnittelualueelle korttelien sisäpihoja, nykyajan umpipihoja, joihin yhteistilat avautuvat.

Sisäpiha ja sen ympärille avautuvat tilat kokoavat ihmiset toimimaan ja kokoontumaan pihapiiriin. Yhteistilat laajentavat alueen asukkaiden oleskelu- ja toimintatilaa. Ne lisäävät mahdollisuuksia tavata asukasyhteisön jäseniä. Yhteistilat ja niiden mahdollisuudet tukevat suunnittelulähtökohtaa, ettei asuminen lopu kotiovelle. Eläminen ja asuminen eivät rajoitu asuntoon, vaan yhteistilat ja ulkotilat ovat oleellinen osa asumista. Asunto laajenee yhteistiloihin ja esimerkiksi yhteisolohuoneeseen voi kutsua ystäviä viettämään iltaa tai kerhotilassa järjestää perhejuhlia.

Yhteistilat luovat asukkaille virikkeitä toimia, mikä tukee ihmisten jaksamista ja itsensä kehittämistä. Harrastaminen ja vapaa-ajan vietto lähiympäristössä tulee mielekkääksi, eikä aina tarvitse lähteä pois kotipiiristä voidakseen tehdä mielekkäitä asioita ja kohdata muita ihmisiä. Perhe-elämän erilaiset vaiheet eivät pakota etsimään uutta asuinympäristöä, kun yhteistiloista voidaan saada lisää elintilaa, tukea ja seuraa eri-ikäisistä yhteisön jäsenistä. Yhteistilat auttavat luomaan arjen turvaverkkoa kuitenkin pakottamatta yhteistoimintaan.

Yhteistilat voivat olla yhteisön jäsenten vapaassa käytössä tai varattavissa yksityiskäyttöön riippuen tilan käyttötarkoituksesta ja käyttäjäkunnasta sekä mahdollisista erikoistilanteista, jolloin tilankäyttö on suunnattu jollekin erityisryhmälle käytön tehostamiseksi. Yhteistilojen ei tarvitse olla taloyhtiökohtaisia vaan ne voivat olla myös korttelikohtaisia, jolloin taloyhtiöt perustavat yhteistiloille hallinnointiosakeyhtiön. Yhteistilojen käyttäjäkunnan laajetessa kustannukset jakautuvat useammalle asunnolle, jolloin yhteistilojen monipuolisuuteen, määrään ja laatuun voidaan panostaa. Yhteistilat voivat olla merkittävä lisäarvo asunnolle, rakennukselle ja korttelille.

3.3. Suunnittelun tavoite

Suunnitteluni tavoite on asuntotyyppi, joka muuntautuu eri elämänvaiheisiin ja erilaisiin asumistarpeisiin. Asunnon tilalliseksi lähtökohta on tietyllä toiminnalla suunnatun tilan koon minimoiminen ja niiden muuntelun

¹² Niiranen, 1981

mahdollistaminen asukkaiden tarpeiden mukaan sekä asunnon muuntuva avara yleistila, joka on tarvittaessa jaettavissa osiin. Tavoitteena on elämäнкаariasunnoksi soveltuva asuntotyyppi, minkä mahdollistaa suunnittelulähtökohta, jossa asunnon tilat eivät ole tarkasti yksilöityjä ja eroteltuja. Asuntojen erityistilojen tarpeita on karsittu sijoittamalla erityistiloja vaativia toimintoja yhteistiloihin.

Korttelitasolla tavoite on suunnitella yhteisöllisyyttä tukeva asuinympäristö, joka vahvistaa eri tasojen yhteisöllisyyttä, asuntotasosta korttelitasoon. Yhteistiloihin on sijoitettavat kokoontumis- ja harrastustilat laajentavat asumistiloja yhteistilojen puolelle. Suunnittelun lähtökohtana on laajat kaikille suunnittelualan tontin asunnoille suunnatut yhteistilat. Elinkaariasumista tavoittelevan suunnittelun ansiosta alueen asukkaiden ikärakenne kattaa kaikenikäiset asukkaat. Tavoitteena olisi luoda mielekäs ympäristö, jossa eri sukupolvet voivat asua rinnakkain elinkaarensa eri vaiheissa.

4. SUUNNITELMA

4.1. Arkkitehtuuri

Massat seuraavat katulinjan ja rantaviivan suuntia. Massat ovat porrastettu siten, että auringon valo ja järvinäköalat mahdollistuisivat useimpiin asuntoihin. Massojen korkeudet kasvavat porrastetusti etelästä pohjoiseen sekä rantaviivan suunnasta kadulle päin. Kadulle ja pohjoiseen korkeammaksi kasvava massa muodostaa suojaisen muurin. Samalla rakennukset avautuvat massa laskiessa etelään ja länteen, järven ja metsämaiseman suuntaan. Massat ovat erikokoisten palojen, ulokkeiden ja

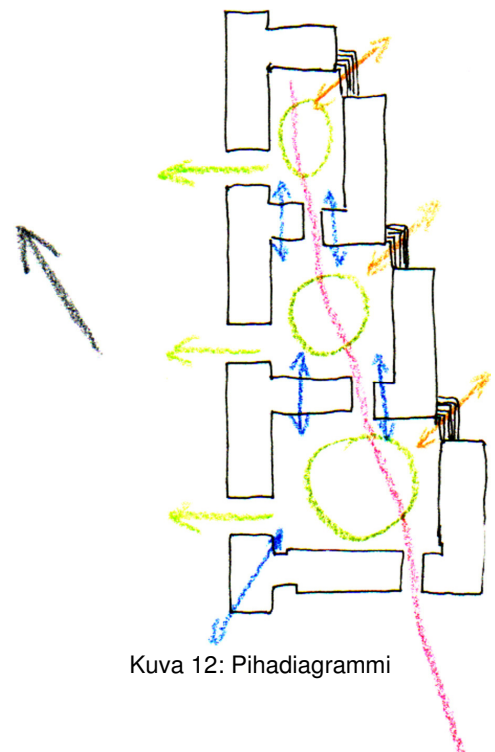
Kuva 11: Mallinnuskuva suunnitelmasta

aukkojen leikki. Massojen väliin jää kolme erikokoista sisäpihaa, jotka ovat yhteydessä toisiinsa. Kadun puolella massat rytmittyvät porrastetusti katulinjaan nähden. Asunnoissa on avoin ja suljettuosa. Avoin osan ansiosta asunnot kytkeytyvät tiiviisti sisäpihaan ja avautuvat ympäröivään maisemaan. Julkisivu on asuntojen suurten aukotusten ja vihertilojen vuoksi suurelta osin lasinen ja avoin. Vastapainona avoimuudelle on yksinkertainen harmaa rapattu pinta. Väriä rakennuksiin tuo kivipohjainen julkisivulevy.

4.2. Piharakenne

Suunnittelualueelle muodostuu erilaisia pihatyyppejä, joilla on erilainen luonne ja asema. Asukkaiden kannalta keskeisimpiä ovat korttelin sisäpihat sekä omat pihatilat. Omiksi pihatiloiksi lasken kuuluvan maantasokerrosten asuntojen sisäänkäyntien pienet omat etupihat ja varsinaiset omat puutarhat sekä ylempien kerrosten viherhuoneet ja parvekkeet. Nämä kunkin asunnon omat pihatilat ovat luonteeltaan yksityisimpiä.

Rakennusmassojen sisällä olevat kolme korttelipihaa ovat asukkaiden yhteispihoja. Kokonaisen asukasyhteisön kannalta ne ovat luonteelta tavallaan myös yksityisiä pihatiloja toiminta- ja kokoontumismahdollisuuksineen. Nämä kolme sisäpihaa ovat yhteydessä toisiinsa ja tavoite on, että yhteisön asukkaat kokevat kaikki kolme pihaa omaksi lähiympäristökseen, jossa on vapaa ja mielekäs liikkua ja toimia. Sisäpihat ovat nostettuina katutasoa kerroksen ylemmäksi ja siten ne ovat tavallaan omissa rauhassa, mikä tekee niistä yhteisön näkökulmasta yksityisempiä. Toisaalta

Kuva 12: Pihadiagrammi

niihin on portaikkojen avulla suora yhteys katutasolta sekä jalankulkuyhteys patovallilta ja eteläpuolen metsäsaarekkeelta, jolloin ne ovat avoimesti kaikkien saavutettavissa. Sisäpihat ovat luonteeltaan puolijulkisia pihatiloja.

Sisäpihoilta on puistomaisten pihaväylien kautta suora yhteys patovallille eli järvelle. Sisäpihat aukeavat järvi- ja metsämaisemaan. Patovallilla kulkee lähivirkistysreitti ja laiturit tukeutuvat siihen. Sisäpihojen poikki kulkeva reitti johtaa eteläisimmän korttelin läpi pienelle lähimetsäalueelle järven rannassa. Korttelien sisäpihat ovat toiminnallisesti monipuolisia nykypäivän umpipihoja. Pihossa on monia yhteistiloihin yhdistyviä erilaisia toiminnallisia pihatiloja ja oleskelutiloja. Työpajatilat aukeavat sisäpihoille ja suotuisalla säällä toiminta voi laajentua piha-alueellekin. Yhteisten oleskelu- ja ruokailutilojen yhteydessä ovat terassitilat oleskelualueineen ja kesäkeittiöineen. Pihassa on suojaisa alue lasten leikkipaikalle, jonne on hyvä näkyvyys yhteistiloista ja asunnoista. Sisäpihalla on myös hyötypuutarha- ja kukkapenkkimahdollisuudet halukkaille asukkaille sekä mahdollisuus rakentaa kasvihuone. Sisäpihoille on sijoitettu pelialueet erilaisia pihapelejä varten. Sen tarkoitus on luoda puitteet mielekkääseen toimintaan ja oleskeluun. Sisäpiha muodostaa kokonaisuuden siihen avautuvien yhteistilojen kanssa.

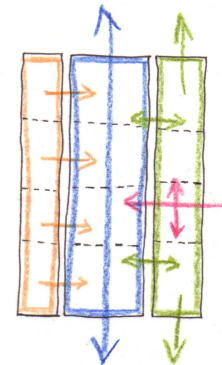
Suunnittelualueetta rajaa itä puolella Östermyrankatu. Katutaso on yhtä kerrosta alempana kuin sisäpiha. Katutasolta on portaikkojen ja hissien avulla yhteys pihatasolle. Porrastetun rakennusmassan vuoksi katutasolle muodostuu pieniä julkisia pihatiloja. Tilat ovat portteja, sisäänkäyntejä rakennusten sisäpihoille. Ne ovat myös katutason tilojen etupihoja. Kadun varren pihatilat ovat sekoittuneita pieniä julkisia toritiloja, terasseja ja puistoja, alueen ihmisten kokoontumispaikkoja. Rappuset voidaan osittain porrastaa istumista ja kokoontumista varten.

4.3. Asunnon typologia. tilasuunnittelu

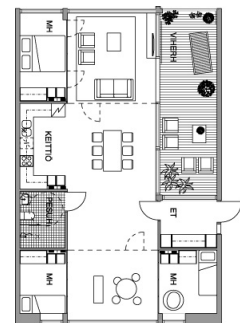
Asunnot muodostuvat kolmesta osasta: sivuosa, keskiosa, ja viherhuone. Asunnon peruslähtökohta on avoin yhtenäinen tila, keskiosa, johon muut tilat liittyvät ja avautuvat.

Keskiosa, suurtupa

Keskiosa on asunnon suurtupa, asunnon keskipiste. Se on avoin läpi asunnon ulottuva tila. Tilan päätyseinäikkunat avautuvat kahteen suuntaan. Tila on eri toimintoihin asukkaan tarpeen mukaan sopeutuva avoin tila, johon sijoittuvat lähinnä oleskeluun, toimintaan ja yhdessä olemiseen liittyvät toiminnot. Tilankäyttö muotoutuu asukkaan toiminnan mukaisesti. Suurtupa toimii asunnon mittakaavassa samoin kuin korttelien sisäpiha, umpipiha, kooten ihmisiä ja toimintoja ja johon sivuosan ja viherhuoneen tilat avautuvat. Suurtupa on keskusalue, joka kokoaa ja muuntuu. Suurtupa myös on jaettavissa osiin asukkaan tarpeen mukaan, jolloin suurtupa, yksinäistupa, muuntuu esimerkiksi parituvaksi, joiden välissä on yleistila. Oleskeluun lasken kuuluvaksi asukkaiden yhdessä olemiseen tarvittavat tilat. Näissä tiloissa tapahtuu ruokailu, yhdessä touhuaminen, lautapeliä pelailu,

Kuva 13: Asuntodiagrammi

Kuva 14: Malli asunnon tilajaosta

musiikin soittaminen ja kuunteleminen, television tai elokuvien katselu, leikkiminen, lukeminen, työskentely, tietokoneen käyttö, vieraiden kanssa oleminen ja yleensäkin asukkaiden kaikki yhteinen toiminta. Tilatarpeet ja tilankäyttö ovat hyvin erilaisia asukkaiden tarpeiden mukaisesti. Oleskeluun varatuille toiminnoille tarkoitettu tila on suhteessa tilan muihin rajattuihin tiloihin ja niiden toimintoihin avara sekä tilallisesti että toiminnallisesti. Asukkaiden tarpeiden mukaan tilaa jäsennetään vastaamaan heidän tarpeitaan. Tila voi säilyä avoimena tilasarjana, mutta sinne voidaan myös erottaa seinillä tarvittavia huonetiloja tai toimintanurkkauksia.

Sivuosa

Asunnossa yksityisyyttä vaativat tilat on sijoitettu avoimen tilan ympärille suljetumpaan kapeampaan massaan, sivuosaan. Sivuosan tilakoot on mitoitettu mahdollisimman pieniksi, mutta kuitenkin vastamaan niihin sijoitettujen toimintojen vaatimuksia. Yksittäinen sivuosan tila luo asukkaalle reviirin vetäytyä omaan rauhaan. Sivuosaan sijoitetut tilat avautuvat avoimeen tilaan, kuten laavut nuotiopaikan ympärillä. Sivuosan tilat suurenevat ja muuttuvat avattaessa osaksi suurtupaa tai siirtoseinällä jaettua suurtuvan osaa. Kullakin tilalla on siten kolme

erilaista olomuotoa ajatellen yksityisyyden ja julkisuuden astetta asunnon sisällä. Kuva 15: Sivutilan Sivuosaan sijoittuvat esimerkiksi keittiö, makuutilat, säilytystilat, wc-pesuhuone ja kolme muotoa työhuone, asukkaan tarpeen mukaan. Asukas voi muokata sivuosaan sijoitettavia tiloja ja niiden kokoa ja yhteyttä suurtupaan tarpeidensa mukaan. Esimerkiksi keittiön suhteen asukkaiden tarpeet vaihtelevat suuresti. Osa ihmisistä valmistaa ruokaa kotona päivittäin, osa ruokailee ulkona, osa lämmittää valmisruokaa, osa harrastaa ruoanlaittoa, osa haluaa ruokailla yhteistiloissa. Asunto mukautuu asukkaan tarpeisiin.

Viherhuone

Asunnon kolmas osa luo puitteet luontoyhteyteen ja omaan puutarhaan osana kerrostaloasumista. Kolmas osa muodostaa sisäpuutarhasta, viherhuoneesta ja parvekkeesta asukkaan kiinnostuksen mukaan. Se luo puitteet rentoutumiseen ja virkistymiseen, lepoon ja puuhailuun sopeutuen asukkaan tarpeisiin. Viherhuonemassa on yhteydessä suurtupaan, avautuen tilaan ja tuoden luontoyhteyden asunnon sisälle. Sisäpuutarhat ovat eriluonteisia avautumissuunnan ja koon mukaan. Samassa asunnossakin voi tilanteesta riippuen olla erilaisia sisäpuutarhoja. Vihertilan koko riippuu asukkaan asuntokoon tarpeesta, sillä vihertila toimii laajennusresurssitilana, jolloin sivuosan toimintoja voidaan sijoittaa viherhuonemassaan.

Asunnot ovat muuntojoustavia ja sopeutuvat erilaisiin elämänvaiheisiin ja muihin vaihtuviin erilaisten ihmisten erilaisiin asumisen tilatarpeisiin. Asuntoja voidaan laajentaa yhdistämällä viereisiä tai ylä- tai alapuolisia asuntoja tai niiden osia. Asuntoihin voidaan liittää porrashuoneen viereen jäävä tila, joka on suunniteltu yhteistilaksi, vuokrattavaksi vierashuoneeksi tai liitettäväksi viereiseen tai ylä- tai alapuoliseen asuntoon esimerkiksi työtilaksi tai isovanhempien, nuorison, henkilökohtaisenavustajan, apulaisen huonetilaksi.

Suunnittelussa asumismallissa ja asunnon tilallisessa ratkaisussa asunnossa ei ole välttämättömää huomioida, että on puitteet kaikille toiminnoille niin juhlassa kuin arjessakin vaan asunto voidaan valjastaa yksilön ja perheen jokapäiväisille tarpeille. Osa elämästä voi siirtyä yhteistiloihin ja tällöin on olennaisen tärkeää, että asukkaat miettivät, mihin tarvitsevat asuntoaan ja miten haluavat neliönsä käyttää. Tilojen mitoituksen lähtökohta poikkeaa valtavirran asuntosuunnittelun lähtökohdista. Esimerkkitilana on makuuhuone, varsinkin lastenhuone, sen toiminnot ja niiden tilantarve. Makuuhuone tilana on tarkoitettu vain levolle ja rauhoittumiselle, omaksi tilaksi olla yksin. Nukkumiseen tarvittavat puitteet ovat vähäiset ja pienieleiset. Makuuhuoneesta karsitaan lepoa häiritsevät toiminnot, kuten nurkkaus tietokoneelle tai lasten lelut. Asukkaiden tulee miettiä, kuinka suuren oman reviirin kukin perheenjäsenen tarvitsee. Tällöin leikki, harrastukset ja työ tapahtuvat joko asunnon tai kerrostalon yhteistiloissa.

Kosteatilat

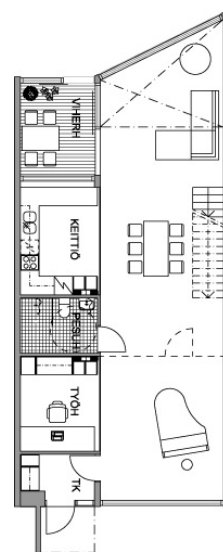
Asuntojen suunnittelun lähtökohtana on, ettei asunnoissa ole asuntosauvoja. Yhteistilojen monimuotoiset saunaratkaisut vähentävät asuntosauvojen tarvetta. Saunan rakentaminen kuhunkin asuntoon on kallista. Se myös vie asunnoista tarpeellisia neliöitä, joita voitaisiin käyttää asukkaiden muihin tilatarpeisiin. Osa asunnoista voidaan rakentaa saunallisina asukkaan erityisen tarpeen mukaisesti, mutta lähtökohtana on avara yhteistila ja mahdollisimman vähäiset erityistoiminnoille suunnatut tilat. Asunto on suunniteltu siten, että se on helposti muutettavissa saunalliseksi tai saunattomaksi asunnon elinkaaren aikana asukkaiden tarpeen mukaan, sillä sivuosan ja viherhuonemassan käyttötarkoitus muovautuu asukkaan tarpeen mukaan ja sinne on sijoitettavissa sauna. Yhteispesuloiden ansiosta pyykinpesukoneen poisjättäminen asunnoista pienentää tilantarvetta kosteatioissa.

4.4. Asuntotyypit

Suunnitelman asuntotyypit varioivat asuntotypologian kolmen osan yhdistelmiä. Perusasuntotyyppiä on kaksi erilaista, joita ovat townhouse- eli kaupunkipientalo ja kerrostaloasunto. Molemmista asuntotyypeistä on erilaisia variaatioita.

Kaupunkipientalo

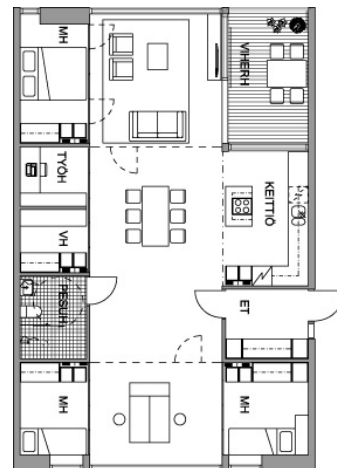
Kaupunkipientaloissa on itsenäinen sisäänkäynti sisäpihalta ja ne avautuvat takapihalla pieneen omaan puutarhaan. Ne ovat kaksi- tai kolmikerroksisia asuntoja, ja ne ovat erilaisia avoimen keskiosan, sivutilan ja viherhuoneen variaatioita. Kaupunkipientalot on rytmitetty avoimentilan ja yhdistetyn sivuosan ja viherhuoneen peräkkäisillä massoilla. Avointila on läpi huoneiston oleva tila ja siihen eri kerroksissa avautuvat sivutilat voivat vaihdella asunnoissa. Välissä oleva suljettu massa, sivutila, voi avautua kumpaan tahansa vierellään olevista avoimista tiloista. Eri kerroksissa voidaan myös osa avoimentilan massasta yhdistää viereiseen asuntoon yksi- tai kaksikerroksisena tilana. Myös sisäpuutarha on yhdistettävissä kumpaan tahansa viereisistä asunnoista. Osa avoimista tiloista ja sisäpuutarhatiloista voi olla kahden kerroksen korkuista tilaa.

Kuva16: Kaupunkipientalo

Kerrostaloasuntotyypit

Kerrostalot ovat neljästä kahdeksaan kerrokseen korkeita. Kerrostaloasunnot ovat myös erilaisia kolmen osan yhdistelmiä. Osa asunnoista on läpi talon rungon syvyisiä ja osa pienempiä. Asunto voi muodostua kolmen erillisen massan yksiköistä, joihin sijoittuvat avoin keskiosa, sivuosa ja viherhuone. Asunto voi myös muodostua kahdesta massasta, jossa sivuosa ja sisäpuutarha ovat samaa massaa. Eri asuntojen avoimien keskiosien massojen välissä olevat sivumassat ja sisäpuutarhat voivat yhdistyä kumpaan tahansa vierellä olevaan avoimeen massaan. Asunnot ovat yksi- tai kaksikerroksisia. Asuntojen kolmiosaiseen perustilamassaan voidaan liittää tai siitä voidaan poistaa tiloja. Kunkin perusasuntomassan liitettävänä resursseina, laajennusvarana, ovat viereisten sekä ala- ja yläpuolisten asuntojen perusmassat ja niiden osat. Porrashuoneisiin sijoitetut kerrosten yhteistiloiksi tarkoitetut tilat ovat myös resurssimassoja asuntojen muunneltavuuden lisäämiseksi. Perusmassaan lisätyt tilat voivat olla myös kaksikerroksisia.

Kuva 17: Kerrostaloasunto

4.5. Yhteistilat

Asunnot jatkuvat varsinaisen asunnon ulkopuolelle yhteistiloihin. Yhteistilat ovat monipuoliset ja niiden kirjo on laaja toiminnallisesti. Yhteistilojen pääsääntöisen käyttäjäkunta vaihtelee vaikuttaen tilojen luonteeseen, tilojen yksityisyys-/ julkisuusasteeseen. Yhteistilojen sijainti ja koko vaikuttavat myös suuresti tilan luonteeseen. Yhteistilat sijaitsevat eri kerroksissa porrashuoneen yhteydessä ja sisäpihan ympärillä maantasolla sekä alueen korkeimpien rakennusten ylimmissä kerroksissa.

Sisäpihoja jakavan rakennusmassan ensimmäisen kerroksen tilat avautuvat aina molempiin sisäpihoihin. Näissä tiloissa sijaitsevat yhteiset oleskelutilat kuten esimerkiksi olohuone, kerhohuone ja yhteiskeittiö, vapautettujen kirjojen kirjasto ja pelihuone sekä pihaan avautuvat terassit. Joku tiloista voidaan suunnattu nuorison käyttöön ja toisessa voi olla leikkitilaa lapsille. Oleskeluhuone on tarkoitettu vapaamuotoisiksi kohtauspaikoiksi, oleskelutiloiksi, joissa voi tavata naapureita ja viettää vapaa-aikaa. Oleskelutilat tukevat luonnollisesti yhteisöllisyyttä, koska niihin hakeudutaan juuri olemaan yhdessä.

Kerhotila sekä mahdollistaa asukkaiden kokoontumisen arjessa että samalla tarjoaa tilan vuokrattavaksi juhlaikäyttöön. Tila on pihapiirin yhteydessä, mutta hieman sivussa ja rauhassa avautuen järvelle. Kerhotilan yhteydessä on keittiö ja siksi siellä on mielekäs järjestää perhejuhlia ja muita kokoontumisia. Kerhotila soveltuu asukkaiden yhteisruokailuihin, siellä voi kokoontua erilaisia harrastusryhmiä tai vaikka esimerkiksi koululaisten iltapäiväkerhotoimintaa voidaan järjestää tiloissa. Kerhotilan käyttö voi olla rytmitettyä, ohjattua tai vapaamuotoista. Tila voi olla vuokrattavissa kerhotilaksi myös ulkopuolisille harrastustoiminnan järjestäjille ja siten avoin alueen muillekin asukkaille.

Harrastustilat, pyörä- ja liikuntavälinevarastot pajatiloineen sekä pesula-kodinhoitohuoneet pyykinkäsittelyä varten sijoittuvat sisäpihan ympärille ulkoreunoille ensimmäiseen kerrokseen. Harrastustilat ovat monipuoliset: kuntosali, uima-allasosasto saunaosastoineen sekä useita pajatiloja erilaisiin toimintoihin. Liikuntatiloista aukeavat upeat järvimaisemat. Ensimmäisessä kerroksessa on allasosasto saunoineen ja vilvoitteluterasseineen. Toisessa kerroksessa on kuntosali sekä pieni avoin liikuntasalimainen huonetila.

Alueen harrastus- ja toimintamahdollisuuksia lisäävät työpajatilat. Ne sijaitsevat keskeisellä alueella sisäpihan ympärillä. Työpajatilojen toiminta määräytyy asukkaiden kiinnostuksen mukaan. Työpajatiloihin voi tehdä puhdetöitä, rakentaa, korjata, askarrella eli mikä tärkeintä, toteuttaa itseään. Koska harrastustilat löytyvät yhteistiloista, ei asukkaiden tarvitse varata toiminta- ja säilytystiloja harrastamiselle asunnoista.

Saunatilat, pesula- ja pyykinhuoltotilat eli yhteiskodinhoitohuonetilat on sijoitettu yhteistiloihin. Asunnoissa ei ole omia kodinhoitohuoneita ja asuntosauvoja perusvarusteena, mutta niihin on asukkaan halutessa mahdollista sellaiset rakentaa. Yhteistilojen tavoite on, ettei jokaisen asunnon tarvitse hankkia kaikkia varusteita itselleen, vaan laadukkaat yhteiset välineet ja varusteet ovat asukkaiden käytössä. Yhteistilojen avulla yksittäisillä ihmisillä on mahdollisuus hankkia vähemmän tarvittavia asioita, joiden käyttö ei voisi jakaa muiden kanssa. Yhteisten välineiden ja tilojen käyttäminen antaa mahdollisuuden kuluttaa vähemmän, hankkia vähemmän tavaraa ympärilleen, karsia tarpeitaan samalla laajentaen mahdollisuuksiaan. Siten yhteistilat mahdollistavat halukkaille itselleen mielekkään elämäntavan.

Alueella olevat saunaosastot ovat luonteelta sekä asuntosaunatyyppisiä että joukkosauvoja. Harrastustilojen yhteydessä olevat saunatilat ovat joukkosauvoja, joissa on erilaisia yleisiä saunavuoroja. Joukkosaunat ovat myös varattavissa yksityiskäyttöön. Porrashuoneisiin sijoitetut saunaosastot ovat pienempiä ja luonteeltaan asuntosauvoja. Kolmas saunatyyppi tuo mökkisaunan, keitaan kotipihaan. Kattoterassin mökkisauna sijaitsee korkeimman talon ylimmässä kerroksessa. Sen tarkoitus on tuoda luksusta, iloa ja lepoa arkeen.

Pyörien säilytystilat sijaitsevat keskitetysti kunkin sisäpihan yhteydessä Östermyrankadulta tulevan portaikon ja pyöräluiskan läheisyydessä. Pyörä- ja liikuntavälinevaraston yhteydessä on pajatila pyörien ja muiden liikuntavälineiden huoltamiseksi. Tilassa on myös kuraeteinen sekä viereisen porrashuoneen vaunujen ja pyörätuolien säilytystila. Muidenkin porrashuoneiden yhteydessä on kuraeteinen ja pieni varastotila lasten vaunuille ja pyörätuoleille. Asuntovarastot, väestönsuoja ja tekniset tilat sijaitsevat katutasokerroksessa.

Porrashuoneiden yhteyteen on sijoitettu yhteistiloja eri kerroksiin. Yhteistiloissa on porrashuone-/kerroskohtaisia tiloja, jotka kuitenkin ovat avoimesti kaikkien alueen asukkaiden käytössä. Tiloihin voidaan sijoittaa esimerkiksi keittiö- ja ruokailutiloja, olohuoneita, kirjastohuoneita, pelihuoneita, leikkihuoneita. Tilat ovat muutettavissa esimerkiksi vuokrattaviksi vierashuonetiloiksi tai työhuoneiksi. Työhuoneena tila voi olla yhden asukkaan omaan käyttöön lunastama tai kaikkien asukkaiden vuokrattavissa tarvittaessa. Tilaan voidaan sijoittaa vuokrattavissa oleva kokoushuone kotona työskentelevien satunnaista tarvetta varten. Tila voi toimia myös yhden asunnon vierasolohuoneena tai useamman asunnon, esimerkiksi perheyhteisön, yhteisenä olohuoneena, jolloin yhteistila olisi lunastettu yhden tai useamman asunnon yksityiseksi

yhteistilaksi. Eri asuntojen yhteinen olohuone palvelee esimerkiksi eri sukupolvien ja ystäväperheiden yhteisöllistä asumista.

Asuntojen toiminnot voidaan suunnitella asukkaan tarpeiden mukaisesti. Lähtökohtana kuitenkin on, että laadukkaat yhteistilat laajentavat asuntoa, asumis- ja toimintamahdollisuuksia ja että asukkailla on monipuolisten yhteistilojen ansiosta käyttömahdollisuus tiloihin, joihin ei muuten esimerkiksi tilallisesti tai taloudellisesti olisi varaa. Yhteistilat sijoittuvat jokaisen korttelipihan alueelle, mutta suhteellisesti niitä on enemmän työssä tarkemmin esitellyssä korttelissa liikuntatilojen ja kerhohuoneen kortteliin sijoittumisen vuoksi. Kaikki yhteistilat ovat kuitenkin kaikkien korttelien asukkaiden käytössä.

4.6. Liike-, palvelu- ja toimistotilat

Kadun varressa alimmassa kerroksessa on liiketiloja. Ne avautuvat uudelle asuinalueelle johtavan alueen kokoojakadulle. Sijainti on hyvä lähipalveluille, koska suunnittelualue on tulevan asuinalueen, virkistysalueen ja julkisen rakentamisen rajapinnassa. Huoltoliikenne tiloihin tapahtuu pihan tai parkkihallin kautta.

Liiketiloihin sopisi hyvin eri elämäntilanteissa asumista tukevat ja avustavat toiminnot. Avustavia liiketoimintoja voisivat olla esimerkiksi talonmiespalvelu, pesula, kahvila-lounasruokala-pitopalvelu, lähikauppa tai kioski, siivouspalvelu ja kotiapu. Talonmiespalvelu tarjoaisi apua lampunvaihdoista pieniin korjauksiin. Lähipesulapalvelut tukisivat asukkaiden mahdollisuuksia elämäntilanteissa erilaisten elämäntilanteissa, se palvelisi myös lähialueen muita asukkaita sekä sairaalatoimintaa. Lounasruokalan kotiinkuljetuspalvelu tukisi myös elinkaariasumista ja samalla yhteistiloissa järjestettyjen tilaisuuksien järjestämistä helpottaa pitopalvelu. Pieni lähikauppa tai elintarvikeliikeseuranta kotiinkuljetuspalvelunsa ansiosta tukisi myös erilaisissa elämäntilanteissa elävien asukkaiden elämää. Suuret yhteistilat vaativat ulkoisen siivouspalvelun käytön. Tuttu ja lähellä asuntoyhtiön siivouksesta huolehtiva yritys voisi tarjota myös asukkaille kotisiivouspalvelua. Kotiapupalveluntarjoaja voi tarjota esimerkiksi hetkellistä hoitoapua lasten, vanhusten, sairaiden hoitoon esimerkiksi asioilla käynnin ajaksi, huolehtii koiran ulkoilutuksesta ja kotieläinten ruokinnasta työpäivän tai -matkan aikana, huolehtia kukkien kastelusta matkan aikana. Alueelle voisi sopia myös yleinen sauna, koska Seinäjoen suurimmat urheilu- ja ulkoilumaastot ovat lähellä, mutta alueella ei ole puku- eikä saunatiloja.

4.7. Jätteenkeräys- ja kierrätyspisteet

Korttelikohtainen alueen jätteenkeräys- ja kierrätyspisteet sijaitsevat kellarikerroksessa parkkihallin yhteydessä. Jätteenkeräys- ja kierrätystilat ovat riittävän laajat monipuolisen keräämisen mahdollistamiseksi. Jätteenkeräys- ja kierrätyspisteitä ei ole sijoitettu sisäpihoille, koska niillä ei ole autoliikennettä. Kierrätyksen käytännön toteutumisen mahdollistamiseksi asuntoihin, yhteistiloihin ja harrastustiloihin on tärkeää olla tarpeelliset keräyspisteet kierrätystä varten. Asuntokohtaisesti kierrätyksen keräyspisteet ovat keittiössä ja eteisessä kiinteissä kaapeissa. Yhteistiloissa kierrätyspisteet on suunniteltu vastaavasti kuin asunnoissa. Erityisissä harrastetiloissa tulee huomioida kulloisenkin toiminnan tuomat tarpeet jätteenkeräykselle ja kierrätysmahdollisuudet. Liiketilat käyttävät samoja jätteenkeräys- ja kierrätyspisteitä kuin asunnot.

4.8. Autopaikoitus

Patovallin yläpinta on puolestatoista metristä neljään metriä korkeammalla kuin suunnittelualue. Suunnittelualueen itäpuolitse kulkeva Östermyrankatu on alimmassa kohdassaan nelisen metriä patovallin alapuolella. Rakennusten pihataso on suunniteltu patovallin tasolle. Autopaikoitus on sijoitettu katutasokerrokseen, rakennuksen ja sisäpihojen alapuolelle kellarikerrokseen. Autopaikkoja suunnitellussa korttelissa on 111, mutta niistä osa suunnataan viereisen korttelin asukkaille. Östermyrankadun varrella ensimmäiseen, katutasokerrokseen on sijoitettu pieniä liiketiloja, kokoontumistiloja ja tiloja julkisille palveluille ja niiden edessä on mahdollisuus asiakasparkkeeraukseen. Myös parkkihallissa on tilaa vierasparkkeeraukselle sekä työntekijöiden ja asiakkaiden tarpeisiin.

5. LAAJUUSTIEDOT

Tarkemmin esitetyn korttelin laajuustiedot:

Rakennusala 2550 m²

Huoneistoalat:

-asunnot 5867 hum²

-yhteistilat 990 hum²(käyttö jakautuu kaikkien korttelien asunnoille, yhteisten harrastus- ja oleskelutilojen määrä pienempi muissa kortteleissa)

Kerrosala 9480 kem²

-kellarin kerrosala 5222 kem², josta myymälätilaa 330 kem²

Asuntoja 54 kpl

Autopaikkoja 111, joista osa on suunnattu viereisen korttelin asukkaille

Esimerkkejä esitettyjen asuntotyyppien + viherhuoneen pinta-aloista (variaatioväli tyypeittäin)

– pieni yksikerroksinen asunto	42 – 57,5 + 4,5 - 8,5
– keskikokoinen yksikerroksinen asunto	77 – 84 + 8,5 – 15,5
– iso yksikerroksinen asunto	84,5 – 91,5 – 103 + 25,5 – 18,5 – 8,5
– kaksikerroksinen asunto	152 – 166 + 15
– kolmikerroksinen asunto	190 – 215 + 35

Korttelitehokkuus 1,17

Koko alueella korttelitehokkuus vaihtelee 1,17 – 1,63

6. PÄÄTELMÄT

Diplomityöprosessi on ollut monivivahteinen ja varsin opettavainen. Suunnitelmani asuntotypologia tuli sangen tutuksi ja sen heikkoudet ja vahvuudet ainakin osittain selvisivät. Valitettavasti työtä tehdessä jää helposti myös kiinni omiin ajatuksiinsa, eivätkä kehitysmahdollisuudet tule huomatuiksi. Toivottavasti työ herättää minussa vielä myöhemmin ajatuksia ja uusia näkökulmia. Toivottavasti osaan nähdä ja käyttää sen vahvuuksia ja viedä eteenpäin kehityskelpoisia osia ja luopua ei-toimivista asioista. Tällä hetkellä työ on vielä niin tuore, että en varmastikaan pysty näkemään sitä objektiivisesti. Edelleenkin koen idean kiinnostavana ja eteenpäin mietittävänä.

Kritisoin itseäni siitä, että lähdin tekemään työtä ilman ulkopuolista toimeksiantajaa. Toimeksianto, oli se sitten kilpailu, harjoitustyö tai työprojekti on käytännössä mielekkäämpi tehdä, koska se luo puitteet, joita tavoitellaan. Toki minullakin oli selvät lähtökohdat työni pohjalla, asuntotypologiani kehittäminen ja yhdistäminen laajamittaisiin yhteistiloihin, mutta ne ovat paljon abstraktimmat kuin konkreettinen toimeksianto. Koska raamit eivät tule ulkoapäin, tulee prosessin aikana monta itsetutkiskelun hetkeä ja välillä on vaikea keskittyä olennaiseen. Toinen kritiikin kohde on valitsemani tontti. Lähtökohtana kaavoittamaton alue ja sille suunnittelu, taustalla toiveet alueen ideoinnista, ovat haastava työni ollessa asuntosuunnittelua. Nämä kaksi alussa tehtyä valintaa herättivät itsessäni epävarmuutta, mikä on kuluttavaa vieden voimia pääasialta. Olisi pitänyt osata suhtautua rennommin ja ajatella, että ne ovat lähtökohtia, eivätkä rakentamiani ongelmia. Nämä kaksi valintaa vaikuttivat suuresti koko suunnitteluprosessiin.

Massoittelu on voimakas. Se on hyvä ja huono asia. Massa näyttää kiinnostavalta ja porrastettuun massaun saadaan helposti asuntoja, joista on hyvät näköalat. Massoittelun vuoksi alueelle tuli monia vaikeasti ratkaistavissa olevia kulmauksia, joissa massat ristesivät. Asuntomallini mukaisten asuntojen sijoittuminen näihin kulmauksiin, sisäänkäyntien järjestäminen asuntoihin siten, että päätila on edelleen jaettavissa tarvittaessa mielekkäisiin osiin sekä asuntojen riittävä valonsaanti ovat ongelmallisia kulmauksissa. Kun yksikerroksisen asunnon sisäänkäynti on asunnon toisessa päässä, avoimen osan rajaaminen päädyissä omiksi tiloikseen ei onnistu. Asunnon idean, tilojen jakamisen mahdollisuuksien, kannalta sisäänkäynnin tulisi läpitalon olevassa asunnossa olla asunnon keskeltä. Koen asuntomallini mielekkäimmäksi, silloin kun se on perusmuodossaan suorakaiteena. Kulmauksissa asunto on avattava sivulle valon saamiseksi.

Asunnoista tulee helposti liian isoja, jos ottaa viherhuoneen massata tiloja käyttöön ja taas viherhuone voi tuntua ylimitoitetulta, jos se on läpi asunnon. Työtä tehdessä oli vaikea tasapainoilla mitä linjaa seurata, vaikka tilojen kolmijaon idea olikin suunnitelmallinen lähtökohta, tutkimisaihe. Käytännössä koin vaikeaksi pitää kiinni laajasta vihertilasta ja tuli tavaksi ottaa sen osia muuhun käyttöön asunnossa. Toki viherhuone onkin oiva resurssi ja asuntojen laajennusvara ja tiedostettu lähtökohta.

Lähtökohtana pidin, että asuntoja olisi helppo laajentaa viereisiin ja ylempiin ja alempiin kerroksiin. Käytännössä asuntojen asunnon ulkopuoliset laajentumistarpeet on haastavaa huomioida, sillä jokaisen

asunnon tulee kuitenkin toimia. Yhden asunnon laajentaminen muuttaa myös sitä asuntoa, johon asunto laajenee. Kerroksittaisen yhteistilan liittäminen viereiseen asuntoon tuo vähäisen laajentumismahdollisuuden ja asunnon sisällä laajentuminen vihertilamassaan tuo asuntoon sisäistä muuntelu- ja laajentumismahdollisuuksia. Suunnitteluvaiheessahan asuntojen laajentamisia voi ideoida ja varioida asuntoja, mutta käytännössä asunnon kolmen eri osan sijoittuminen eri kerroksissa vaikuttaa laajentumismahdollisuuksiin. Työssäni olen pääosin esittänyt asunnot perusmuodoissaan. Koko rakennuksen leveys ja porrashuoneiden sijoittuminen vaikuttavat tilojen rytmittymismahdollisuuksiin. Kadunvarren talossa olen esittänyt mallin, jossa asunnon saman levyiset osat ovat päällekkäin. Koska kolmen tilan jako ei mene tasan, voidaan kapeiden osien liittymissuuntaa vaihdella. Kahden pihan väliin jäävässä massassa tilat on rytmittetty toisin. Tilojen kolmijaon rytmi vaihtelee eri kerroksissa. Tilojen rytmitys eri kerroksissa vaikuttaa laajentamistapoihin eri kerrosten välillä.

Runkosyvyyttä olen miettinyt moneen kertaan ja aina olen päätenyt samaan vastukseen, siihen ei ole yhtä ainoaa oikeaa ratkaisua. Runkosyvyys vaikuttaa asunnon tilojen muotoutumismahdollisuuksiin. Alkuperäisen lähtökohdan mukaan viherhuonemassan jatkuessa läpi asunnon, tulee runkosyvyys pakostakin suuremmaksi, että tarvittavat minimi-tilat saadaan sovitettua asuntoon. Jos vihertilan massasta otetaan tiloja muuhun käyttöön, pienenee runkosyvyyden tarve. Useampikerroksisissa asunnoissa runkosyvyyden kokoon vaikuttaa se, että ensimmäiseen kerrokseen on tarvittaessa sovittava kaikki tarvittavat asuintilat, jos esimerkiksi elämäntilanne muuttuu ja tulee liikuntarajoitteita. Useampikerroksisissa asunnoissa avonaisen keskiosan tilakoko kasvaa helposti tarpeettoman suureksi. Toisaalta se voi olla myös mielekäs ratkaisu ja osa tilasta voidaan tehdä kaksi kerrosta korkeaksi avoimeksi tilaksi.

Monta kertaa työtä tehdessäni ajattelin, että olisinpa ottanut jonkun muun aiheen diplomityökseni. Monta kertaa ajattelin, että valmis toimeksianto olisi helpottanut antamalla selkeät raamit. Monta kertaa olisin halunnut luovuttaa. Monta kertaa ajattelin, että ei tässä nyt oikein saa omia suunnittelutaitoja esille, kun lyö päätä seinään ja tekee itselleen uudella tavalla asuntosuunnittelua. Tuskastutti, kun ideat eivät ratkenneetkaan tämän suunnittelutehtävän puitteissa, vaikka niin olisin halunnut uskoa. Olin mietiskellyt tätä asuntoideaa keväästä 2009 asti, mutta työn aikana monta kertaa mietin, että olisi pitänyt tutkia vielä tarkemmin asuntoideaa ennen kuin lähtee työstämään siitä suurempaa kokonaisuutta, että olisi voinut välttyä ongelmakohdilta. Käytännössä kuitenkin ongelmat tulevat esille vasta suunnitelmaa tehtäessä, kuten aina suunnittelutyössä. Joihinkin lähtökohtiin ja myös vastaan tullessiin ongelmiin jäin liian tiukasti kiinni, mikä vaikeutti suunnitteluprosessia. Monta kertaa työ turhautti ja tuskastutti, mutta työ on näissä puitteissa tehty. Asiat kehittyvät eteenpäin ja oikeastaan työ palveli juuri tavoitettaan, eli enköhän minä tästä oppinutkin. Uskon myös jatkavani ideointia asuntomallini pohjalta. Asuntomallini on herättänyt keskustelukumppaneissani ajatuksia ja kiinnostusta. Ajatus avoimesta muuntuvasta keskustilasta ja siihen avautuvista erityistiloista on koettu mielekkääksi ja näkökulma tuoreeksi.

LÄHTEET:

Eduskunta, Patoturvallisuuslaki 26.6.2009/ 494, 3 luku 11§ ja 12§

Haastattelu, Länsi-Suomen ympäristökeskuksen Osastopäällikkö Martti Kujanpää, 4.2.2010

Levón, Bengt-Vilhelm, Asuntomessuilla korostui suunnittelun epäkohta. Esteettömyys ei vielä kukaan muodissa – artikkeli Invalidityölehdessä 11–12 2006

Länsi-Suomen Ympäristökeskus, Kyrkösjärven tekojärven turvallisuussuunnitelma, 1/2005

Niiranen, Timo, Miten ennen asuttiin, vanhat rakennukset ja sisustukset, Otava, Keuruu 1981, sivu 15

Seinäjoen kaupunki, Kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus, Kaavoitusohjelma 2009-2011(Kaavoituskatsaus 2009),24.8.2009, sivut 6, 15

Seinäjoen kaupunki, Tekniikkakeskus, Kaupunki- ja kaavoitusyksikkö, Tikkuvuoren pohjoispuolisen alueen ideakilpailu, Arvostelupöytäkirja, 29.5.2006, sivut 4, 6, 7

Seinäjoen kaupunki, Tekninen virasto, Kaavoitusosasto, Seinäjoen oikeusvaikutteeton yleiskaava 1994, Kaupunginvaltuusto hyväksynyt 24.10.1994

http://www.seinajoki.fi/tekniikka/kaupunkisuunnittelu_ja_kaavoitus/99_yleiskaavat/seinajoen_yleiskaava_1994/.seinajoki_1994.html/8181.pdf

http://www.seinajoki.fi/tekniikka/kaupunkisuunnittelu_ja_kaavoitus/99_yleiskaavat/seinajoen_yleiskaava_1994/.seinajoki_1994.html/8182.pdf

http://www.seinajoki.fi/tekniikka/kaupunkisuunnittelu_ja_kaavoitus/14_huhtala/keskussairaalan_alueen_ase_makaavan_muutos.html

http://www.seinajoki.fi/tekniikka/kaupunkisuunnittelu_ja_kaavoitus/14_huhtala/.keskussairaalan_alueen_ase_makaavan_muutos.html/28158.pdf

<http://www.epshp.fi/kartat/index.asp>

LIITTEET:

Planssien pienennykset, 5 kpl

Valokuvia alueelta

Suunnittelualue sijaitsee Seinäjoella Kyrkösjärven rannalla, järven koillisiskulmassa. Alue on noin kolme kilometriä Seinäjoen keskustasta etelään, Huhtalan kaupunginosassa. Suunnittelualueen eteläpuolella on rakentamaton metsäalue. Koillisessa ja pohjoisessa alue rajautuu Seinäjoen keskussairaalan alueeseen.

Kyrkösjärvi on tekojärvi ja sitä ympäröi patovalli. Patovallille ei saa rakentaa. Patovallin reunoille vaaditaan suojaa-alue huoltoja varten. Suunnittelualueen maanpinta on 3-4 metriä patovallin yläpintaa alempana.

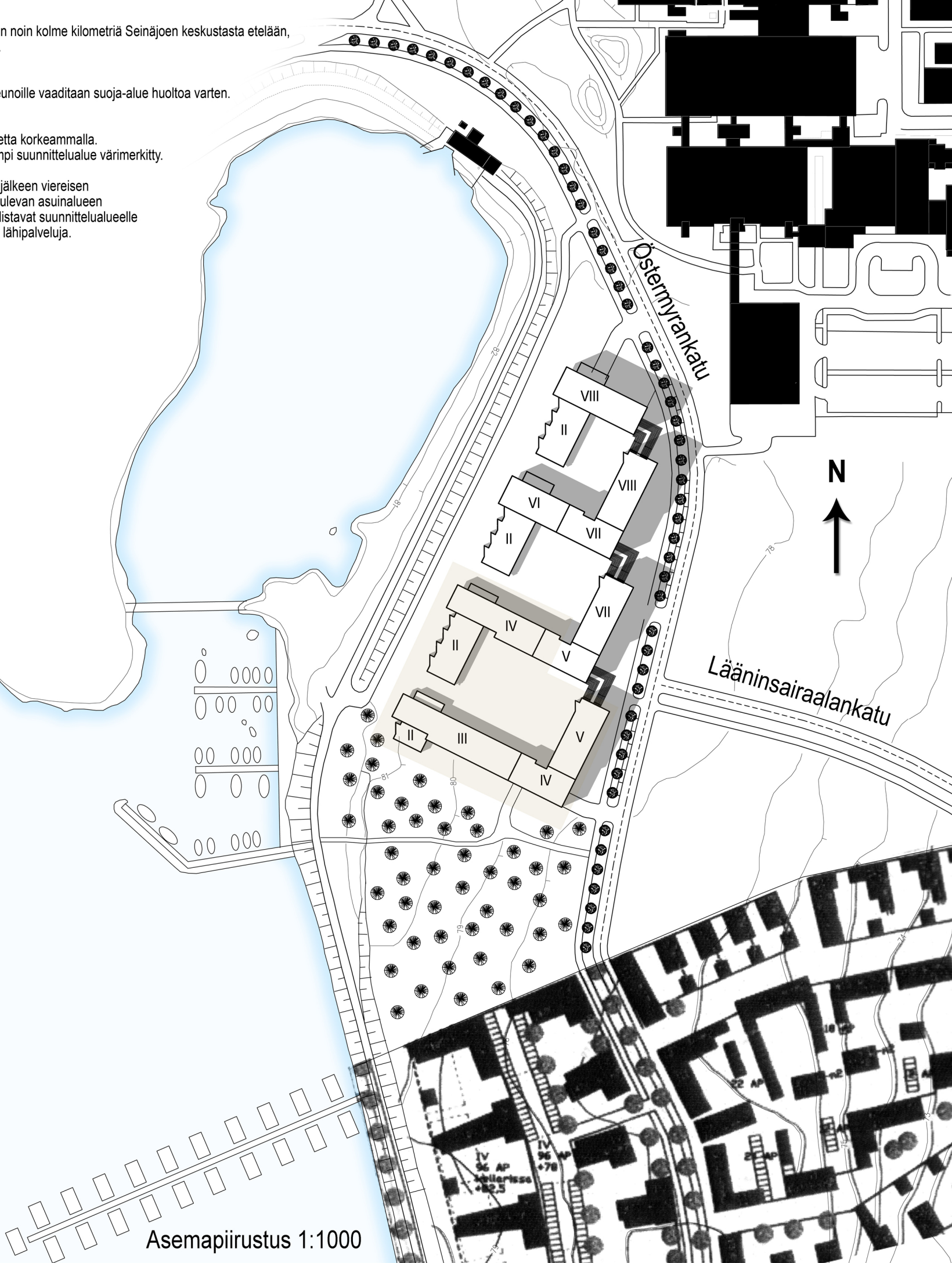
Suunnittelualue on Seinäjoen korkeimmalla alueella, neljäkymmentä metriä keskusta-aluea korkeammalla. Näkymämahdollisuudet järvelle, metsäluontoon ja lakeuden yli ovat ainutlaatuiset. Tarkempi suunnittelualue värimerkitty.

Alueelle on vuonna 2005-2006 järjestetty ideakilpailu kutsukilpailuna. Kilpailuajankohdan jälkeen viereisen Seinäjoen keskussairaalan laajentumistarpeet ovat muuttaneet lähtökohtia. Ympäröivän tulevan asuinalueen kaavoitus on aluillaan. Keskussairaalan alueen tiivis ja korkeampi rakennuskanta mahdollistavat suunnittelualueelle tulevaa asuinuutta korkeampaa ja keskustamaisempaa rakentamista, johon voi sijoittua lähipalveluja.

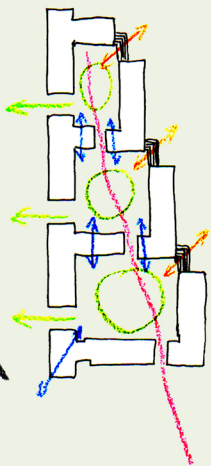
Varsinainen suunnittelualue on eteläisin kortteli, sisäpiha rakennuksineen.

Korttelin laajuustiedot:
Kerrosala 9480 kem2
Korttelitehokkuus e=1,17
Huoneistoala (asunnot) 5867 hum2
Asuntoja 54 kpl
Autopaikkoja 111 kpl

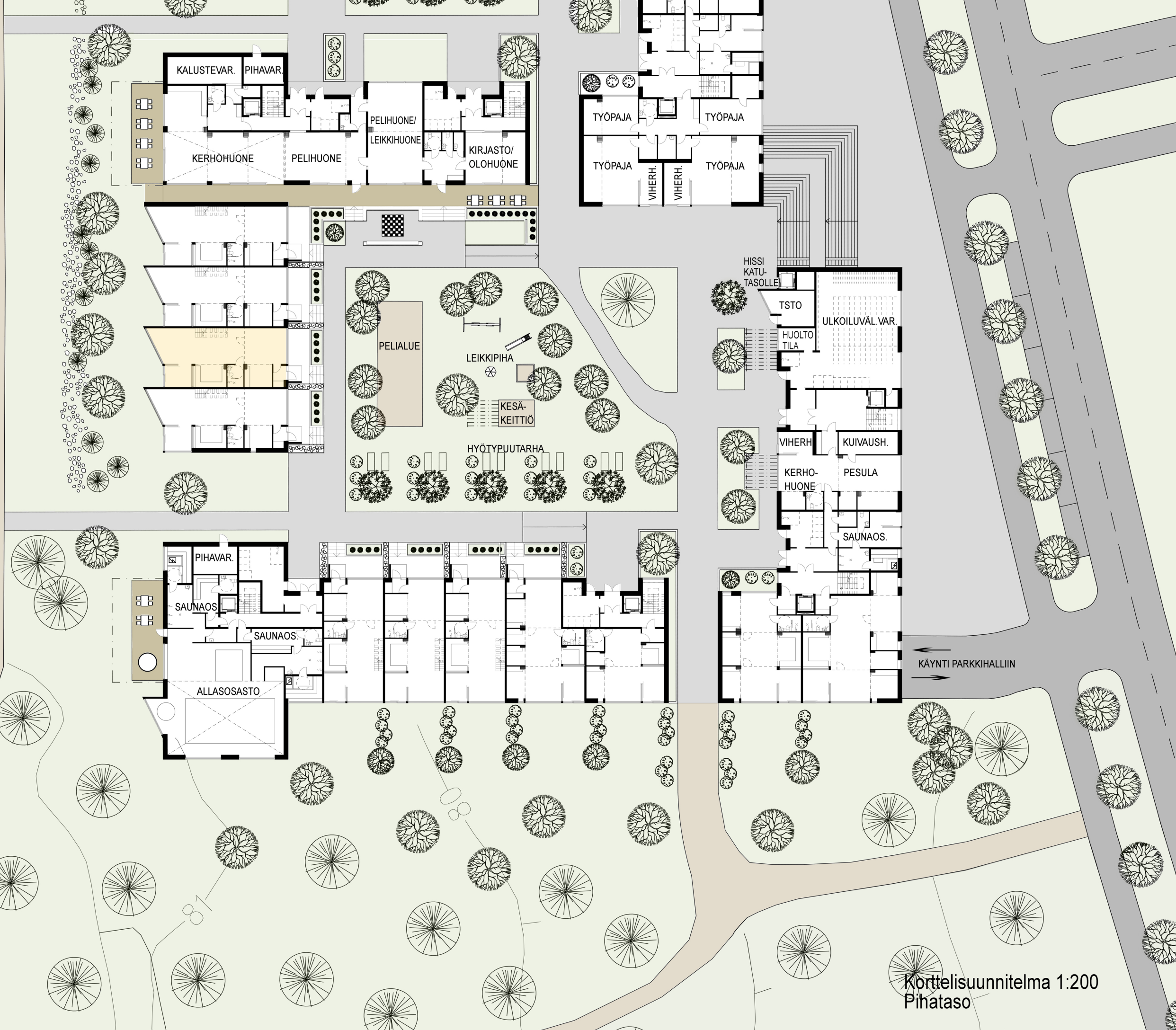
Ylimmässä kuvassa on ilmakuva alueelta, katsottuna pohjoisesta. Kuvaan on mallinnettu keskussairaalan alueen rakenteilla olevat laajennukset. Keskimmaisessä kuvassa on näkymä patovallilta etelään, alhaalla kulkee huoltotie. Suunnittelualue on kuvan vasemmassa reunassa oleva metsäalue. Alimmassa kuvassa on näkymä suunnittelualueen eteläosasta patovallilta järvelle.

Piha diagrammi

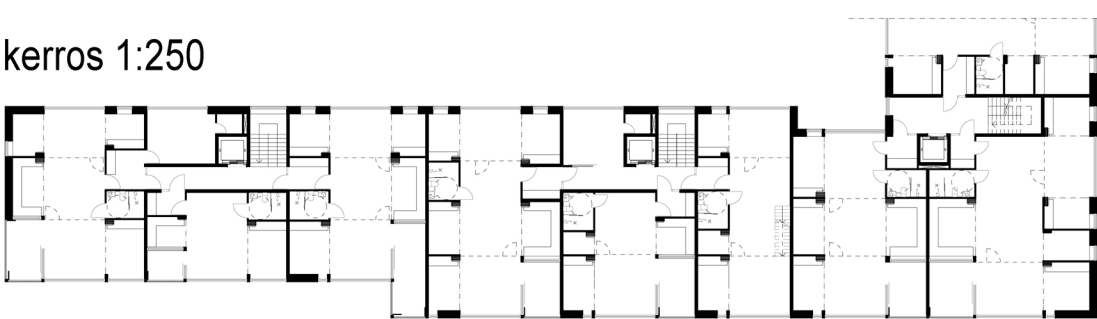

Rakennusmassa polveilee seuraten olemassaolevaa katulinjaa ja rantaviivan suuntaa. Massa kasvaa porrastetusti korkeammaksi pohjoista ja katuä kohti muodostaen suojaisen muurin. Sisäpiha on nostettu patovallin tasolle. Katutasolla ovat parkkitilat, tekniset tilat, varastot ja liiketilat, joille on yhteys kadulta. Katutasolta on portaikkojen kautta yhteys sisäpihoille. Rakennukset ja kolme muodostunutta suojaisaa sisäpihaa avautuvat järven ja metsämaiseman suuntaan. Kolme sisäpihaa yhdistää rakennusten läpi kulkeva reitti. Sisäpihojen välissä rakennuksissa sijaitsevat yhteiset kokoontumistilat. Asunnot avautuvat sisäpihoille.

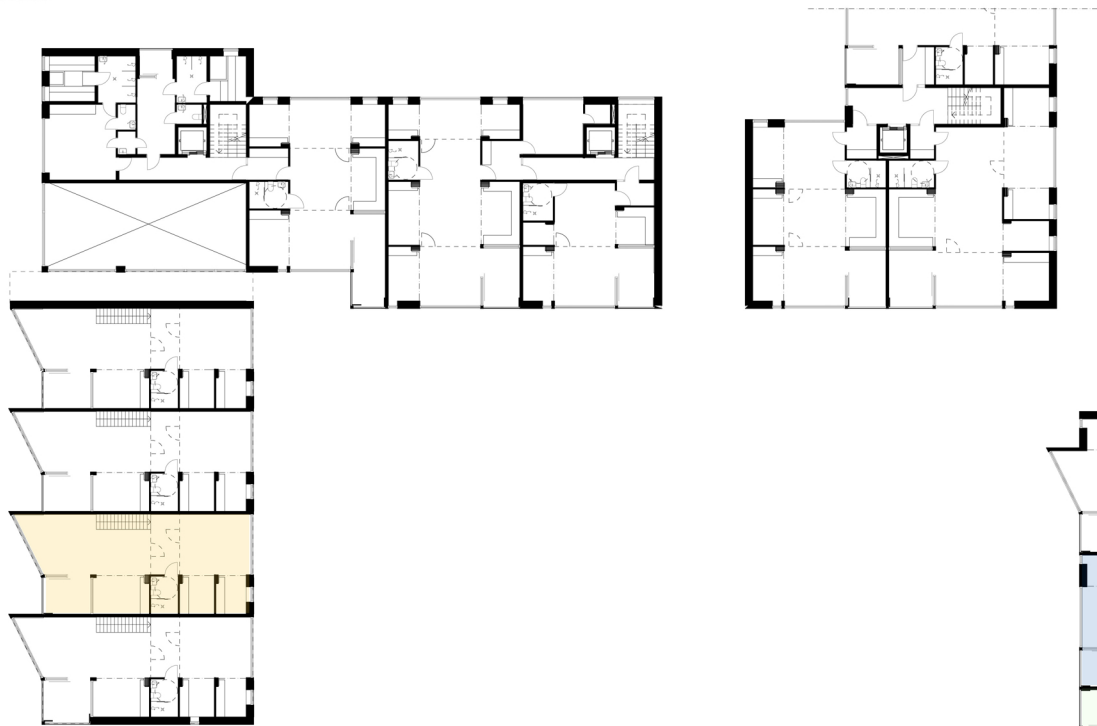
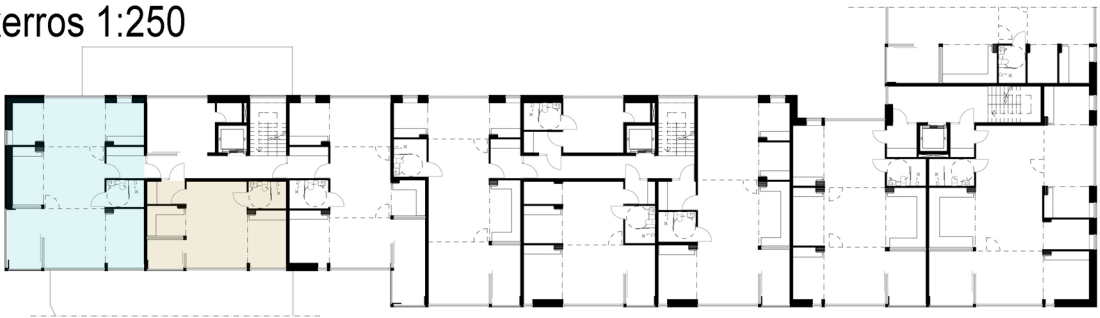

Korttelisuunnitelma 1:200
Pihataso

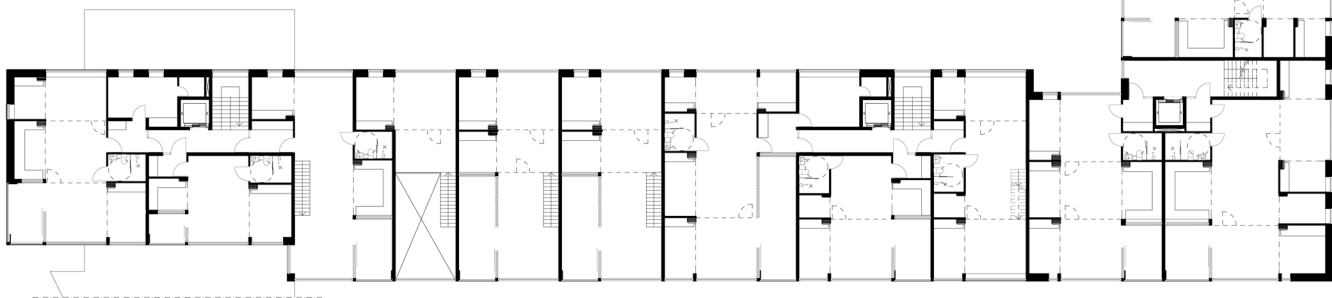
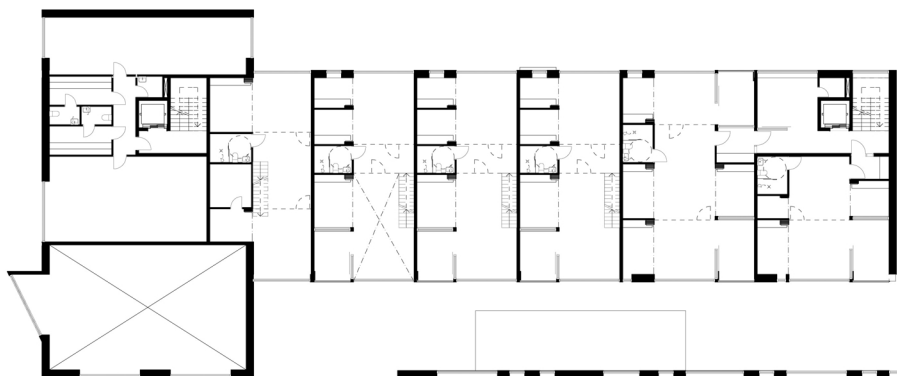
4.kerros 1:250

3.kerros 1:250

2.kerros 1:250

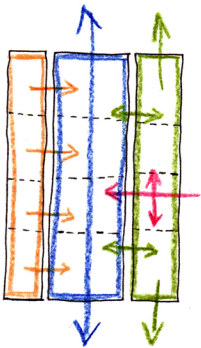
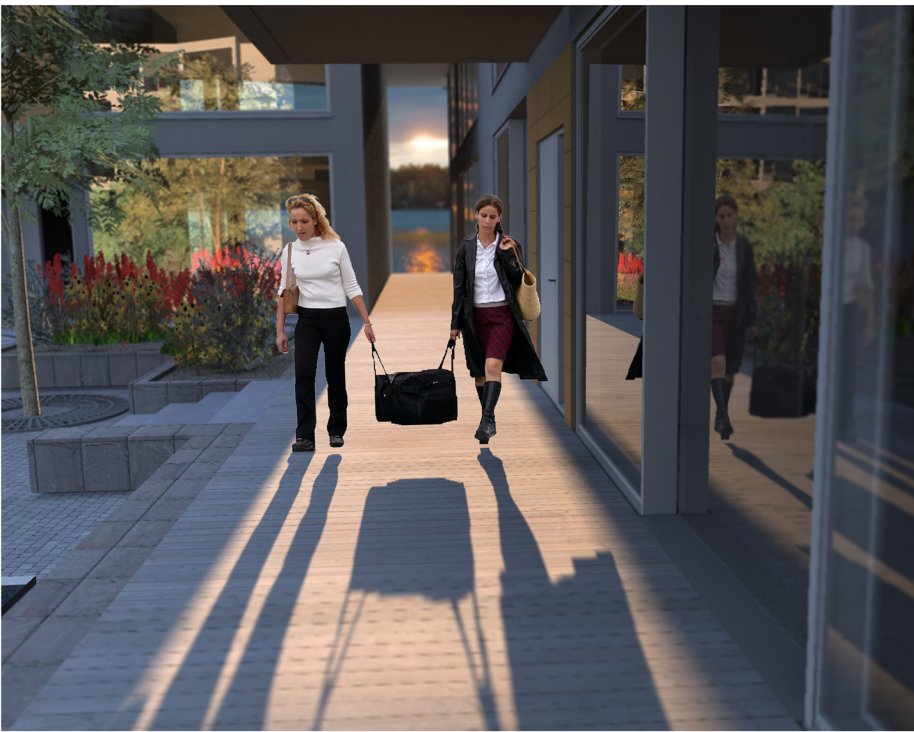
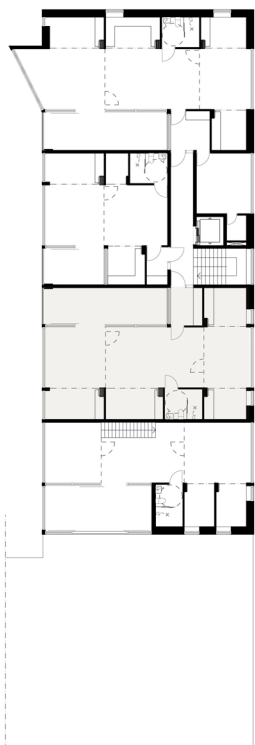
3.kerros 1:250

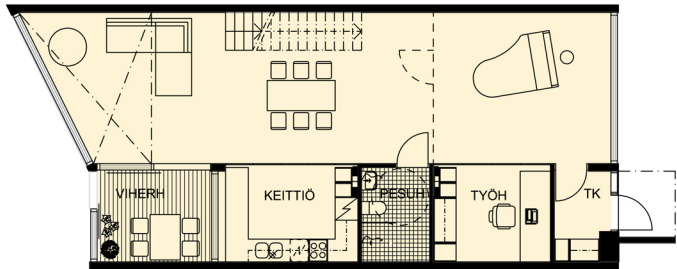
4.kerros 1:250

5.kerros 1:250

Asunnot muodostuvat kolmesta osasta: keskiosa, sivuosa ja viherhuone. Keskiosa on asunnon keskus, suurtupa, jonne sijoittuvat asukkaiden oleskelu- ja toimintatilat. Tila ulottuu läpi asunnon. Sivuosan tilat laajenevat suurtupaan. Sivuosaan sijoittuvat keittiö, pesuhuone, tilat nukkumiseen ja muut asukkaan tarvitsemat suljettavissa olevat tilat. Viherhuone suurtuvan yhteydessä tuo luontoyhteyden asunnon sisälle. Asunnon tilajako on muunneltavissa asukkaan tarpeen mukaan.

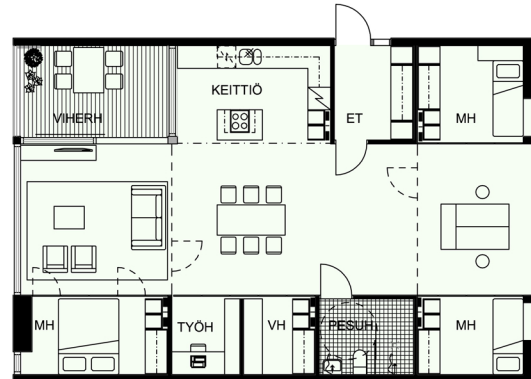
1. kerros: 83m² + viherhuone 7,5m² 1:100

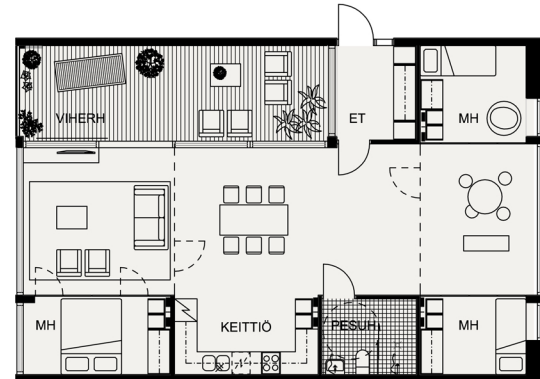
2. kerros: 69m² + viherhuone 7,5m² 1:100

Malli kaupunkipientalosta

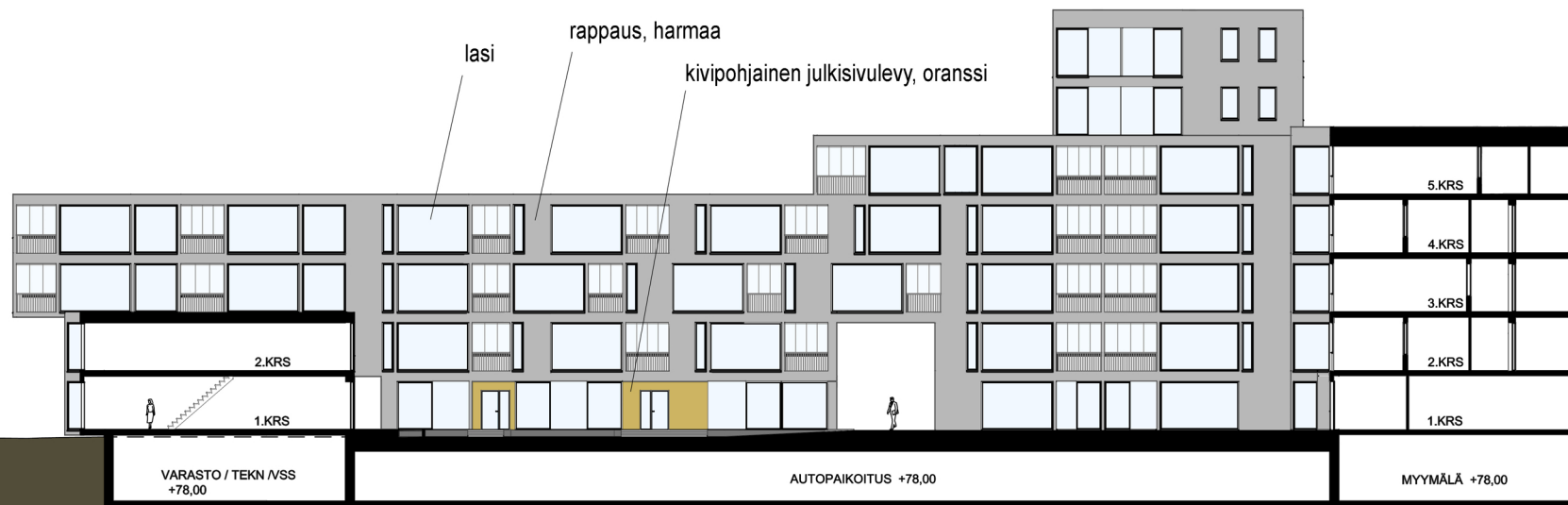
Malleja kerrostaloasuntotyypeistä

Iso asunto, malli A: 103m² + viherhuone 8,5m² 1:100

Iso asunto, malli B: 91,5m² + viherhuone 18,5m² 1:100

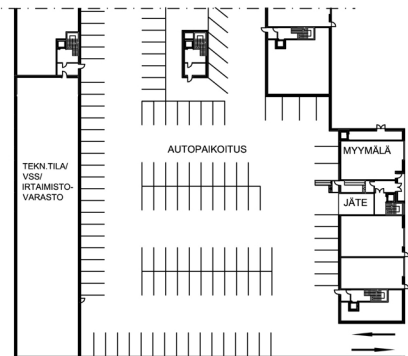

Alueleikkaus 1:200

KYRKÖSJÄRVI
+80,80

PATOALLIN YLEMPI
HUOLTOTIE +82,60

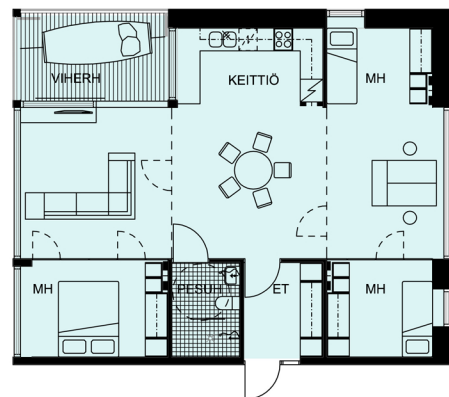
PATOALLIN ALEMPI
HUOLTOTIE +81,00

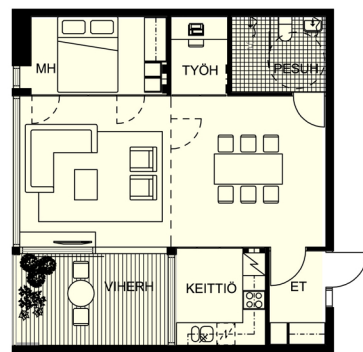
Katutaso, kellarikerros 1:800

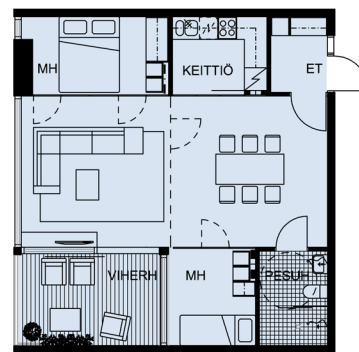
Malleja kerrostaloasuntotyypeistä

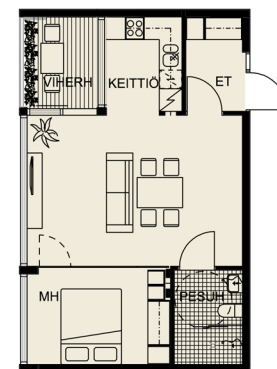
Keskikokoinen asunto: 84m² + viherhuone 8,5m² 1:100

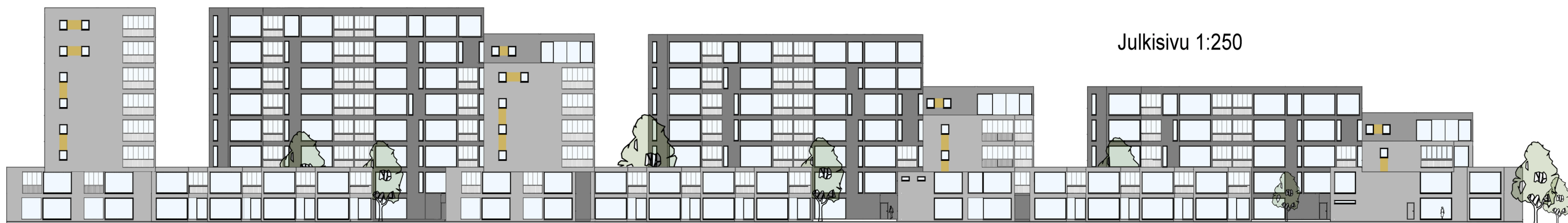
Pieni asunto, malli A: 57,5m² + viherhuone 8,5m² 1:100

Pieni asunto, malli B: 57,5m² + viherhuone 8,5m² 1:100

Pieni asunto, malli C: 45,5m² + viherhuone 4,5m² 1:100

Julkisivu 1:250